

PROGNOZA
ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU AKTUALIZACJI PROGRAMU
OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU
CIESZYŃSKIEGO
NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM
PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019

ZLECENIODAWCA:

POWIAT CIESZYŃSKI
ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn
tel.: 33 477 71 44, faks: 33 477 73 33
mail: wr@powiat.cieszyn.pl, www.powiat.cieszyn.pl

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM KONSULTING
ul. Golezowska 16/125, 43-300 Bielsko-Biała
tel.: 33 498 53 53, faks: 33 498 54 54, kom. 513 100 869
mail: biuro@eko-team.com.pl, www.eko-team.com.pl

AUTORZY OPRACOWANIA:

Agnieszka Chylak

Instytucje współpracujące przy opracowaniu niniejszego dokumentu:

Wydział Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Cieszynie

Fotografia na okładce pochodzi z galerii fotografii ze strony internetowej Powiatu Cieszyńskiego

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	5
1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	5
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH AKTUALIZACJI „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU CIESZYŃSKIEGO NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019” I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM	6
2.1 POWIĄZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU	15
2.1.1 <i>Prawodawstwo Unii Europejskiej</i>	15
2.1.2 <i>Dokumenty szczebla krajowego i wojewódzkiego</i>	15
3. STAN ŚRODOWISKA*	20
3.1 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ PROBLEMÓW W TYM ZAKRESIE	20
3.1.1 <i>Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia</i>	20
3.1.2 <i>Warunki klimatyczne</i>	23
3.1.3 <i>Hydrografia</i>	23
3.1.4 <i>Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne, warunki glebowe</i>	25
3.1.5 <i>Warunki przyrodniczo – krajobrazowe</i>	27
4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM	37
4.1 POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	37
4.2 WODY POWIERZCHNIOWE I PODZIEMNE	38
4.3 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI	39
4.4 HAŁAS	40
4.5 PROMIENIOWANIE NIEJONIZUJĄCE	40
5 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	42
6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	46
6.1 PODSUMOWANIE PRZEWIDYWANYCH ODDZIAŁYWAŃ NA POSZCZEGÓLNE ASPEKTY	55
7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	62
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY	63
9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU	64
10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO	65
11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	66

SPIS RYSUNKÓW:

Rysunek 1 Podział powiatu na jednostki administracyjne	20
Rysunek 2 Sieć drogowa na terenie powiatu cieszyńskiego	21
Rysunek 4 Ukształtowanie terenu województwa śląskiego	22
Rysunek 5 Powiat cieszyński na tle jednostek fizyczno - geograficznych (wg. Kondrackiego) województwa śląskiego	22
Rysunek 6 Sieć hydrograficzna na terenie Powiatu Cieszyńskiego	24
Rysunek 7 Powiat cieszyński na tle budowy geologicznej województwa śląskiego	25
Rysunek 8 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych województwa śląskiego	26
Rysunek 9 Granice Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny	28
Rysunek 10 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny)	30
Rysunek 11 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”	31
Rysunek 12 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe”	32
Rysunek 13 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski”	33
Rysunek 14 Elementy krajowej sieci ekologicznej ECINET – Polska w województwie śląskim i powiat cieszyński na ich tle	34
Rysunek 15 Obszary przyrodniczo cenne na tle mapy powiatu cieszyńskiego	35
Rysunek 16 Jakość wód powierzchniowych powiatu cieszyńskiego na tle województwa śląskiego	39

SPIS TABEL:

Tabela 1 Kluczowe zadania (projekty) zapisane w projekcie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”	8
Tabela 2 Ocena stanu środowiska powiatu wskazując następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska	41
Tabela 3 Przewidywane negatywne i pozytywne skutki braku realizacji postanowień aktualizacji „Programu...”	43
Tabela 4 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska	47
Tabela 5 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na Obszary Natura 2000	56
Tabela 6 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny	56
Tabela 7 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na ludzi ..	57
Tabela 8 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na powierzchnię ziemi i krajobraz	57
Tabela 9 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na klimat ..	57
Tabela 10 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na zasoby naturalne	57
Tabela 11 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na zabytki	57
Tabela 12 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na dobra materialne	58
Tabela 13 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska	59
Tabela 14 Ocena stanu środowiska powiatu wskazując następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska	66

WSTĘP

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” (zwanej w dalszej części opracowania Prognozą...) są przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Artykuł ten nakłada na organy administracji opracowujące projekty polityk, strategii, planów lub programów obowiązek przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji tych dokumentów. Związane jest to z przeniesieniem do prawodawstwa polskiego postanowień Dyrektywy 2001/42/WE z 27 czerwca 2001 roku w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” przygotowana została przez EKO-TEAM Konsulting z Bielska-Białej.

1. METODYKA SPORZĄDZENIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Metodyka opracowania jak również treść Prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” zostały bezpośrednio podporządkowane zapisom wynikającym z Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.). Zgodnie z art. 51 ust. 2 przywołanego aktu prawnego, prognoza oddziaływania na środowisko (...) powinna:

- a) Zawierać informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- b) Określać, analizować i oceniać istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- c) Określać, analizować i oceniać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- d) Określać, analizować i oceniać istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów chronionych,
- e) Określać, analizować i oceniać cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- f) Określać, analizować i oceniać przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko oraz zabytki, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe,
- g) Przedstawiać rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu,
- h) Przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru, w tym także wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy,
- i) Zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- j) Zawierać informacje o przewidywanych metodach analizy realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- k) Zawierać informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- l) Zawierać streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym

Treść prognozy oddziaływania na środowisko została także podporządkowana uzgodnieniu Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Katowicach nr NS-NZ.042.25.2012.MD z dnia 14 marca 2012 roku oraz zakresowi i stopniowi szczegółowości prognozy uzgodnionemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach uzgodnieniem nr WOOS-BB.411.9.2012.AB z dnia 13 marca 2012 roku. Do przeprowadzenia wymienionych powyżej prac wykorzystano materiały i dokumenty zebrane samodzielnie przez Wykonawcę, są to także dokumenty będące punktem wyjścia dla aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”.

2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH AKTUALIZACJI „PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU CIESZYŃSKIEGO NA LATA 2012-2015 Z UWZGLĘDNIENIEM PERSPEKTYWY NA LATA 2016-2019” I O POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM

Projekt aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” został opracowany zgodnie z Polityką Ekologiczną Państwa. Cele i zadania przedstawione w aktualizacji „Programu...” wpisują się w plany postępowania w zakresie ochrony środowiska zawarte w dokumentach na poziomie regionalnym, tj.:

- a) Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”,
- b) Strategia Rozwoju Śląska Cieszyńskiego na lata 2001 – 2016,
- c) Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do roku 2013 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018,
- d) Program wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- e) Program wykorzystania wód podziemnych, w szczególności termalnych i leczniczych, w wybranych obszarach Województwa Śląskiego,
- f) Program malej retencji dla Województwa Śląskiego,
- g) Strategia ochrony przyrody Województwa Śląskiego,
- h) Strategia rozwoju pogranicza Polsko – Czeskiego,
- i) Strategia rozwoju pogranicza Polsko – Słowackiego,

oraz obowiązujących dokumentach powiatowych, tj.:

- a) Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015- przyjęty uchwałą nr XXVI/244/08 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2008 roku,
- b) Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Śląska Cieszyńskiego 2001-2016 – przyjęta uchwałą nr XL/339/02 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 28 czerwca 2002 roku,
- c) Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy długoterminowej do roku 2015 – przyjęty uchwałą Rady Powiatu Cieszyńskiego nr XXVII/253/2009 z dnia 26 stycznia 2009 roku (obowiązek aktualizacji PGO na szczeblu powiatowym został zniesiony zapisami nowelizacji ustawy o odpadach Dz.U. 2001 Nr 62 poz. 628 z późn. zm.)

Aktualizację „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” sporządzono zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2008 nr 25 poz. 150 z późn. zm.), która wprowadziła obowiązek wykonywania programów ochrony środowiska dla województw, powiatów i gmin oraz dokonywania aktualizacji zapisów tych programów co cztery lata. Analizowany dokument jest kontynuacją polityki ekologicznej Powiatu określonej w:

- a) Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, przyjętym Uchwałą nr XIV/128/03 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2003 r.,
- b) Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015- przyjętym uchwałą nr XXVI/244/08 Rady Powiatu Cieszyńskiego z dnia 29 grudnia 2008 roku.

Realizacja Programu powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego, oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla stałego i ciągłego wdrożenia wymagań aktualnie obowiązującego prawa.

Ustawa – Prawo ochrony środowiska nie określa jednak sztywnych ram programu ochrony środowiska, zwraca natomiast uwagę (art. 17 pkt. 1), by opracowanie uwzględniało pewne elementy określone w art. 14 wynikające z również polityki ekologicznej państwa. A są to:

- a) cele ekologiczne;
- b) priorytety ekologiczne;
- c) poziomy celów długoterminowych;
- d) rodzaj i harmonogram działań proekologicznych;

- e) środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno ekonomiczne i środki finansowe.

Szczegółowy zakres, sposób oraz forma sporządzania Powiatowego Programu Ochrony Środowiska (POŚ) jest zgodny z przyjętymi 21 grudnia 2002 roku przez Ministerstwo Środowiska „Wytycznymi do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Wytyczne „...mają charakter ramowy i mogą być wykorzystane, jako materiał pomocniczy przy sporządzaniu programów ochrony środowiska”.

Dokument ten podkreśla, że struktura wojewódzkich powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury „Polityki ekologicznej państwa”.

Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” opracowana została z uwzględnieniem „Wytycznych...” i zawiera wszystkie wyszczególnione w Polityce ekologicznej elementy.

Celem drugiej już aktualizacji „Programu...” jest uwspółcześnienie zapisów dotyczących perspektywy realizacji zadań na lata 2012-2015 oraz uwzględnienie dalszej perspektywy na lata 2016-2019.

Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” została opracowana ze względu na to, iż minął ustawowy termin wykonania aktualizacji oraz ze względu na wprowadzone zmiany w prawodawstwie.

Kierunki działań i zadania określone w Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego są kontynuowane w aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” i są spójne z celami zawartymi w Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego. Celem obu dokumentów jest realizacja misji powiatu cieszyńskiego, określonej w Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego jako: Śląsk Cieszyński, pielęgnując dziedzictwo kulturowe tej Ziemi, dba o edukację i kulturę, jako fundamenty dalszego rozwoju, a zachowując wyjątkową atrakcyjność inwestycyjną

podnosi standardy w ochronie środowiska oraz opiece zdrowotnej i społecznej.

Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” jako opracowanie planistyczne nakreśla przede wszystkim kierunki działań, które należy podejmować w najbliższych latach w celu ochrony środowiska na terenie powiatu cieszyńskiego.

W aktualizacji „Programu...” wszystkie zadania w ochronie środowiska usystematyzowano w 3 cele długoterminowe.

- a) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- b) Poprawa jakości środowiska, racjonalne korzystanie z zasobów przyrody, zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- c) Edukacja ekologiczna, monitoring i poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

Cele te, spełniają rolę osi priorytetowych – charakteryzują dążenia grupy dziedzin wyznaczonych w Programie z 2003 i 2008 roku.

Do realizacji celów długoterminowych prowadzą zaplanowane w każdej w dziedzin środowiskowych zadania. Obejmują zadania własne powiatu, zadania we współpracy powiatu z innymi jednostkami oraz zadania koordynowane. Realizacja zadań zawartych w aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”, a w szczególności w zakresie poprawy standardów jakości środowiska oraz jego ochrony będzie wymagać współpracy samorządów na różnych szczeblach, a także współpracy z podmiotami gospodarczymi.

Tabela 1 Kluczowe zadania (projekty) zapisane w projekcie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”

Nazwa zadania (projektu)*	Rodzaj zadania	Jednostka odpowiedzialna	Termin realizacji
OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO			
OCHRONA PRZYRODY I POPRAWA ŁADU PRZESTRZENNEGO ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW NATURA 2000			
Opracowanie i wykorzystanie „Planów ochrony obszarów NATURA 2000”	Zadanie koordynowane	RDOŚ, Wojewoda, Samorząd Powiatu, Nadleśnictwo Ustroń	2012-2019
Upowszechnianie informacji o obowiązkach spoczywających na posiadaczach zwierząt egzotycznych	własne	Starostwo Powiatu	2012-2019
Wspieranie inicjatyw dotyczących porządkowania (utrzymywania czystości) terenów leśnych i rekreacyjnych	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu	2012-2019
Doprowadzenie do właściwego funkcjonowania gospodarki wodno – ściekowej w celu przywrócenia obecności raka szlachetnego i błotnego wraz z działaniami informacyjno - promocyjnymi	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	2012-2019
„Program restytucji głuszcza” Wolierowa hodowla głuszców w Nadleśnictwie Wisła	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin, Nadleśnictwo Wisła	2012-2019
„Program restytucji pstrąga”	Zadanie koordynowane	RZGW, Wojewoda, Samorządy Gmin	2012-2019
Restytucja innych gatunków roślin i zwierząt cennych ze względów przyrodniczych	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego	2012-2019
Propagowanie informacji dotyczących posiadanych w powiecie form ochrony przyrody i krajobrazu	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	2012-2019
Przygotowanie i przeprowadzenie kampanii lobbingsowej na rzecz ochrony przyrody w powiecie cieszyńskim	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	2012-2019
Określenie pożądanego stylu zabudowy w powiecie, wyznaczenie norm architektonicznych, opracowanie standardów urbanistyczno – architektonicznych – w ramach planów rozwoju	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	2012-2019

z uwzględnieniem charakterystyki urbanistycznej poszczególnych gmin			
„Dzikię życie w mieście”. Tworzenie obszarów ochronnych na terenach miast. Opracowanie założeń projektowych i rozdysponowanie ich pośród gmin powiatu	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin	2012-2019
Promowanie projektów z zakresu ochrony i renaturalizacji ekosystemów	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacja pozarządowe	2012-2019
Upowszechnianie informacji na temat obszarów systemu NATURA 2000 w powiecie oraz zasad funkcjonowania systemu	Zadanie we współpracy	Wojewoda, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacja pozarządowe	2012-2019
Uwzględnienie w planowaniu przestrzennym równowagi przyrodniczej istniejących ekosystemów jako warunków funkcjonowania obszarów NATURA 2000	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin w obszarach NATURA 2000, gospodarstwa rybne, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, mieszkańcy, Powiat Cieszyński	2012-2019
Propagowanie ekologicznego kierunku rozwoju rolnictwa na terenie obszaru NATURA 2000	Zadanie koordynowane	Wojewoda, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Ośrodek Doradztwa Rolniczego, ARiMR	2012-2019
Sporządzenie i wykorzystanie „Planu ochrony Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego”	Zadanie koordynowane	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacja pozarządowe, placówki naukowe	2012-2019
Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych na terenie Powiatu	Zadanie koordynowane	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Samorząd Powiatu, Samorząd Gminy Brenna, Nadleśnictwa Ustroń	2012-2019
Dążenie do stworzenia spójnej na poziomie powiatu strategii zagospodarowania przestrzennego gmin w zakresie ochrony środowiska zawierające określenie stref działań gospodarczych, rolniczych, przyrodniczych na terenie powiatu ze względu na obszary chronione, w tym NATURA 2000	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła, Organizacje pozarządowe	2012-2019
OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I ZASOBÓW KOPALIN			
Wykonanie badań geologicznych terenów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo na okoliczność ewentualnego	Zadanie we współpracy	Starostwo Powiatu, Samorządy Gmin	2012-2019

wystąpienia zjawisk osuwiskowych			
Racjonalne korzystanie ze złóż kopalin w sposób niedopuszczający do naruszenia równowagi w ekosystemie	Zadanie własne	Samorządy Gmin, Podmioty gospodarcze	2012-2019
Urządzenie zieleni przy drogach powiatowych	Zadanie własne	PZDP	2012-2019
Wykonanie badań jakości gleb na podstawie przepisów prawa ochrony środowiska po ukazaniu się rozporządzenia w tej sprawie	Zadanie własne	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Rolniczy, WIOŚ	2012-2019
Zalesienie gruntów na podstawie ustawy o lasach	Zadanie koordynowane	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Samorząd Powiatu, Użytkownicy terenów, Nadleśnictwa Ustroń i Wisła	2012-2019
OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW			
Inicjowanie działań edukacyjnych w zakresie gospodarki leśnej	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	2012-2019
Sporządzanie i wykonywanie uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa i nadzór nad wykonaniem planów	Zadanie własne	Powiat Cieszyński	2012-2019
Sporządzanie i wykonywanie Planu Urządzenia lasów dla lasów stanowiących własność Skarbu państwa	Zadanie koordynowane	Nadleśnictwo Wisła i Ustroń	2012-2019
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA, RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBW PRZYRODY, ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIWLÓW, WODY I ENERGII			
OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH – RACJONALNA GOSPODARKA WODAMI			
Budowa /odbudowa systemu rowów odwadniających drogi	Zadanie własne	PZDP	2012-2019
Rewitalizacja rzeki Olzy i jej dorzecza	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin, RZGW, SZMiUW, Sąsiednie Powiaty wraz ze stroną czeską, Stowarzyszenie Olza,	2012-2019
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin, Mieszkańcy	2012-2019
Rozbudowa sieci wodociągów publicznych, kanalizacji i budowa lokalnych oczyszczalni	Zadanie koordynowane	Samorządu Gmin, Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej	2012-2019

ścieków z zachowaniem możliwości wykorzystanie infrastruktury w układzie międzygminnym			
Opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego oraz planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie	Zadanie koordynowane	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej	2012-2019
Dążenie do realizacji programu „Ochrona Zlewni Jeziora Goczałkowickiego – ujęcia wody pitnej dla Aglomeracji Śląskiej i Górnej Wisły” modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego powiatu	Zadanie koordynowane	Samorząd Gminy Skoczów, Brenna, Ustroń	2012-2019
Zrównoważone gospodarowanie wodami	Zadanie koordynowane	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Samorządy Gminne, Śląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych	2012-2019
Promocja rybactwa	Zadanie koordynowane	Stowarzyszenie LGR „Zabi Kraj”	2012-2019
MINIMALIZACJA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW I OBCIĄŻENIA ŚRODOWISKA ODPADAMI			
Utrzymanie czystości na terenie Powiatu	Zadanie, własne, koordynowane i realizowane we współpracy	Samorząd Gmin, Organizacje Pozarządowe Powiat Cieszyński, Mieszkańcy	2012-2019
Rozwój selektywnej zbiórki odpadów	Zadanie koordynowane i we współpracy	Samorządy Gmin, Szkoły, prasa lokalna, ODR, placówki handlowe, Mieszkańcy	2012-2019
Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na wysypiska w strumieniu odpadów komunalnych	Zadanie koordynowane i we współpracy	Samorządy Gmin, Szkoły, prasa lokalna, ODR, Mieszkańcy	2012-2019
Uporządkowanie i rozwój systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi	Zadanie własne i koordynowane	Samorządy Gmin, właściciele budynków z wyrobami azbestowymi, dyrektorzy szkół, apteki, ośrodki zdrowia, Samorząd Powiatu	2012-2019
OCHRONA POWIETRZA – EKOLOGICZNE ŚRODKI TRANSPORTU I ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII			
Właściwe utrzymanie dróg na terenie powiatu w celu ochrony powietrza i ochrony przed emisją hałasu	Zadanie własne i realizowane we współpracy	Samorząd Powiatu, PZDP, ZDW	2012-2019
Termomodernizacja obiektów budowlanych na terenie powiatu	Zadanie własne, koordynowane i realizowane we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Właściciele obiektów, Mieszkańcy	2012-2019

Wspieranie w skali powiatu zachęt dla przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii	Zadanie realizowane we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	2012-2019
Zaproponowanie ujednoliconych w skali powiatu przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia niskiej emisji	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Marszałek Województwa	2012-2019
Promowanie możliwych do wykorzystania na terenie powiatu cieszyńskiego odnawialnych źródeł energii (woda, wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz)	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	2012-2019
Organizacja konferencji poświęconych odnawialnym źródłom energii w Euroregionie Śląsk Cieszyński	Zadanie realizowane we współpracy	Samorządy Gmin, Powiaty sąsiednie, Organizacje pozarządowe	2012-2019
Promocja kotłowni wykorzystujących lokalny gaz (kotłownia w Dębowcu) oraz instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin	2012-2019
Promocja tras rowerowych	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin, Samorząd Powiatowy, Organizacje pozarządowe	2012-2019
Dążenie do spełnienia standardów emisyjnych z instalacji obiektów przemysłowych	Zadanie koordynowane	Podmioty gospodarcze	2012-2019
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ TURYSTYKI I AGROTURYSTYKI			
Wspieranie inicjatyw promujących usługi agroturystyczne obszaru Powiatu	Zadanie koordynowane i realizowane we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Organizacje pozarządowe	2012-2019
Wzbogacanie istniejących banków informacji turystycznej w powiecie cieszyńskim o informacje o walorach przyrodniczych	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, samorządy Gmin, Nadleśnictwa Wisła i Ustroń, Organizacje pozarządowe	2012-2019
Opracowanie projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio-niedzielnego zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin	2012-2019
Dążenie do organizacji imprez masowych w miejscach wyznaczonych z poszanowaniem środowiska naturalnego	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	2012-2019

Prowadzenie szkoleń z zakresu agroturystyki gospodarstw rolnych	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin, ODR, Izba Rolnicza	2012-2019
OCHRONA PRZED HAŁASEM I SZKODLIWYM DZIAŁANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH			
Badanie hałasu w przypadku wyraźnej potrzeby (miejsca uciążliwe, protesty mieszkańców)	Zadanie koordynowane	WIOŚ, Zarządcy Dróg	2012-2019
Tworzenie i utrzymywanie zieleni pomiędzy terenami przemysłu i usług a terenami zabudowy mieszkaniowej	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin	2012-2019
Dążenie do minimalizacji oddziaływania istniejących i potencjalnych pól elektromagnetycznych	Zadanie koordynowane	Właściciele urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, Samorządy Gmin	2012-2019
EDUKACJA EKOLOGICZNA, MONITORING I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO			
EDUKACJA EKOLOGICZNA			
Doradztwo i konsultacja dla organizacji pozarządowych w obszarze ochrony środowiska	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu	2012-2019
Organizacja konkursów ekologicznych	Zadanie własne	Samorząd Powiatu	2012-2019
Prowadzenie powiatowego „serwisu ekologicznego”	Zadanie własne	Samorząd Powiatu	2012-2019
Aktualizacja programu szkolnego z zakresu ochrony środowiska bazującego na dobrych przykładach z powiatu cieszyńskiego, w tym organizacja warsztatów ekologicznych w szkołach	Zadanie koordynowane	Kuratorium Oświaty, Samorząd Powiatu	2012-2019
Promowanie edukacji ekologicznej w oparciu o Leśny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego” oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego	Zadanie we współpracy	Kuratorium Oświaty, Nadleśnictwo Ustroń i Wisła, Samorząd Powiatu, ZPKWŚ	2012-2019
Prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych z uwzględnieniem możliwości przywrócenia obecności raków w rzekach powiatu cieszyńskiego skierowane do wszystkich gmin powiatu	Zadanie we współpracy	Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego, Samorząd Powiatu	2012-2019
Prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych w zakresie rolnictwa ekologicznego i zdrowej żywności oraz	Zadanie koordynowane	ODR, Samorządy Gmin	2012-2019

agroturystyki			
Wspieranie akcji promujących walory przyrodniczo – krajobrazowe powiatu	Zadanie koordynowane	Organizacje pozarządowe, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	2012-2019
Edukacja ekologiczna i rolnicza dorosłych	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Organizacje pozarządowe, Gminy Powiatu, Kuratorium Oświaty, ODR, Nadleśnictwo Wisła, Nadleśnictwo Ustroń	2012-2019
Upowszechnianie informacji w zakresie konieczności oszczędzania wody na terenie powiatu	Zadanie we współpracy	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Wodociągi Ziemi Cieszyńskiej, RZGW	2012-2019
Doposażenie centrów edukacji ekologicznej	Zadanie koordynowane	Samorządy Gmin, Nadleśnictwo Wisła, Nadleśnictwo Ustroń, Kuratorium Oświaty	2012-2019
Doskonalenie systemu zarządzania środowiskowego na terenach Gmin	Zadanie koordynowane	Urząd Marszałkowski, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin,	2012-2019
MONITORING ŚRODOWISKA I OCHRONA PRZED NADZWYŻAJNYMI ZAGROŻENIAMI			
Realizacja systemu i wymiany informacji o ochronie środowiska, w tym w wymiarze transgranicznym	Zadanie koordynowane	Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, WIOŚ, Powiaty sąsiednie, strona Czeska	2012-2019
Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania zachowań w sytuacji wystąpienia nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w tym ćwiczenia w zakresie bezpieczeństwa ekologiczno - chemicznego	Zadanie koordynowane	Straż Pożarna, Kuratorium Oświaty, WIOŚ, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Inspekcja Sanitarna i Weterynaryjna, Policja	2012-2019
Prowadzenie działań w oparciu o stały monitoring przeciwpowodziowy w ramach sieci posterunków opadowych IMGW i posterunków wodowskazowych IMGW i RZGW wraz z systemem zarządzania w sytuacjach powodziowych	Zadanie koordynowane	IMGW, RZGW, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin, Straż Pożarna	2012-2019
Podejmowanie działań mających na celu doskonalenie systemu zapobiegania poważnym awariom na rzecz ograniczenia ich skutków dla ludzi i środowiska	Zadanie koordynowane	Podmioty gospodarcze, WIOŚ, centra Zarządzania Kryzysowego, Państwowa Straż Pożarna, Samorząd Powiatu, Samorządy Gmin	2012-2019

Źródło: projekt aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”, 2012

2.1 POWIAZANIE PROJEKTÓW Z INNYMI DOKUMENTAMI, ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

Analizując cele sformułowane w aktualizacji „Programu...” oprócz analizy ich wpływu na środowisko, należy dokonać odniesienia tych celów do kierunków działań określonych w dokumentach nadrzędnych oraz określonych na szczeblu regionu. Od komplementarności i zharmonizowania tych celów w znacznym stopniu zależy możliwość osiągnięcia sukcesu polityki ekologicznej powiatu.

2.1.1 Prawodawstwo Unii Europejskiej

Podpisując Traktat Akcesyjny Polska zgodziła się również na respektowanie prawa wspólnotowego zgodnie z przyjętymi w Unii Europejskiej zasadami, a więc z pierwszeństwem przed prawem krajowym oraz z uwzględnieniem bezpośredniego obowiązku wdrażania wspólnotowych rozporządzeń.

Ponieważ w odniesieniu do zagadnień dotyczących ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym nie funkcjonuje jeden nadrzędny akt prawny, który regulowałby te kwestie, prognozie oddziaływania na środowisko aktualizacji „Programu...” uwzględniono między innymi przepisy sprecyzowane w następujących dyrektywach:

- a) dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.UE.L.79.103.1 z późn. zm.),
- b) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U.UE.L.85.175.40 z późn. zm.),
- c) dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.92.206.7 z późn. zm.),
- d) dyrektywy Rady 96/62/WE z dnia 27 września 1996 r. w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza (Dz.U.UE.L.96.296.55 z późn. zm.),
- e) dyrektywa Rady 1999/30/WE z dnia 22 kwietnia 1999 r. odnosząca się do wartości dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu i tlenków azotu oraz pyłu i ołowiu w otaczającym powietrzu (Dz.U.UE.L.99.163.41 z późn. zm.),
- f) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U.UE.L.01.197.30),
- g) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/80/WE z dnia 23 października 2001 r. w sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych obiektów energetycznego spalania (Dz.U.UE.L.01.309.1),
- h) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/3/WE z dnia 12 lutego 2002 r. odnosząca się do ozonu w otaczającym powietrzu (Dz.U.UE.L.02.67.14),
- i) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz.U.UE.L.02.189.12),
- j) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz.U.UE.L.03.156.17).

2.1.2 Dokumenty szczebla krajowego i wojewódzkiego

Zadania i projekty zamieszczone w aktualizacji „Programu...”, w odniesieniu do poszczególnych celów długoterminowych zostały tak sformułowane, by w sposób bezpośredni nawiązywać także do wymogów i wytycznych zawartych w szeregu dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym oraz wojewódzkim, obejmujących swoją tematyką szeroko rozumiane kwestie ochrony środowiska m.in. w kontekście planowania gospodarczego, przestrzennego i społecznego.

Wspólną cechą wszystkich scharakteryzowanych poniżej dokumentów, która to w sposób bezpośredni została przeniesiona do aktualizacji „Programu...”, jest dążeniem do stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska oraz wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju.

2.1.2.1 Polityka ekologiczna państwa

Politykę Ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, należy traktować jako wypełnienie obowiązku aktualizacji „Polityki ekologicznej Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010”, a więc odniesienia jej celów i niezbędnych działań do aktualnej sytuacji społeczno-gospodarczej oraz stanu środowiska. Potrzeba tej aktualizacji wynikała też z uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej. Stwarza to, z jednej strony, szansę szybkiego rozwiązania wielu problemów ochrony środowiska i poprawy jakości życia mieszkańców, przykładowo poprzez możliwość korzystania ze środków finansowych UE, z drugiej strony oznacza konieczność spełnienia wymagań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz osiągania celów wspólnotowej polityki ekologicznej.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest przyjęta w Konstytucji RP zasada zrównoważonego rozwoju, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych.

Zapisy zawarte w Polityce ekologicznej państwa zostały uwzględnione w celach i zadaniach przewidzianych do realizacji w aktualizacji „Programu...”.

2.1.2.1 Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”

W dniu 17 lutego 2010 roku Sejmik Województwa Śląskiego uchwalił III/47/1/2010 przyjął Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, stanowiącą aktualizację Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020 przyjętej przez Sejmik Województwa Śląskiego 4 lipca 2005 roku.

Strategia jest jednym z najważniejszych dokumentów w województwie, ponieważ jego przyjęcie oznacza akceptację sformułowanych w nim kierunków rozwoju regionu, metod, zasad i sposobów prowadzenia polityki rozwoju, a co najważniejsze struktury nakładów inwestycyjnych dla założonych priorytetów.

Sformułowana w Strategii „Śląskie 2020” wizja rozwoju podkreśla konieczność podniesienia jakości usług publicznych, rozwój gospodarczy regionu, a jednocześnie stanowi kontynuację już realizowanych kierunków rozwoju województwa.

Zakłada się zatem, że województwo śląskie w roku 2020 będzie regionem zapewniającym dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy. Na podstawie nakreślonej wizji rozwoju o horyzoncie do roku 2020 wyznaczono cele strategiczne, następnie określono kierunki działań i przedsięwzięcia.

Priorytet A: Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie

- *CEL STRATEGICZNY A.1: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności Mieszkańców*
 - Kierunek działań A.1.1: Poprawa jakości kształcenia
 - Kierunek działań A.1.2: Rozwój kompetencji i usług społeczeństwa informacyjnego
 - Kierunek działań A.1.3: Poprawa zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców
- *CEL STRATEGICZNY A.2: Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki*
 - Kierunek działań A.2.1: Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie
 - Kierunek działań A.2.2: Finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu
 - Kierunek działań A.2.3: Rozwój informatyki i telekomunikacji
 - Kierunek działań A.2.4: Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przesyłowych
- *CEL STRATEGICZNY A.3: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka*
 - Kierunek działań A.3.1: Wspieranie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+R
 - Kierunek działań A.3.2: Wspieranie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej
 - Kierunek działań A.3.3: Unowocześnienie rolnictwa i wsparcie przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich

Priorytet B: Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie

- *CEL STRATEGICZNY B.1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa*
 - Kierunek działań B.1.1: Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych
 - Kierunek działań B.1.2: Upowszechnienie oraz promocja aktywnego i zdrowego stylu życia
 - Kierunek działań B.1.3: Podniesienie skuteczności polityki społecznej
 - Kierunek działań B.1.4: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego
 - Kierunek działań B.1.5: Wzmacnianie aktywności społecznej
- *CEL STRATEGICZNY B.2: Wysoka jakość środowiska naturalnego*
 - Kierunek działań B.2.1: Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów Wodnych
 - Kierunek działań B.2.2: Poprawa jakości powietrza
 - Kierunek działań B.2.3: Ochrona przed hałasem
 - Kierunek działań B.2.4: Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami
 - Kierunek działań B.2.5: Rewitalizacja terenów zdegradowanych
 - Kierunek działań B.2.6: Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności
 - Kierunek działań B.2.7: Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki Leśnej
- *CEL STRATEGICZNY B.3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i nysoka jakość Przestrzeni*
 - Kierunek działań B.3.1: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic
 - Kierunek działań B.3.2: Poprawa warunków mieszkaniowych
 - Kierunek działań B.3.3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej
 - Kierunek działań B.3.4: Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów Miejskich
 - Kierunek działań B.3.5: Kształtowanie ośrodków wiejskich
 - Kierunek działań B.3.6: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu

Priorytet C: Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej

- *CEL STRATEGICZNY C.1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni Europejskiej*
 - Kierunki działań C.1.1: Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych
 - Kierunek działań C.1.2: Rozbudowa i integracja systemu transportowego
 - Kierunek działań C.1.3: Organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu Międzynarodowym
- *CEL STRATEGICZNY C.2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy*
 - Kierunek działań C.2.1: Rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej
 - Kierunek działań C.2.2: Intensyfikacja współpracy wewnątrzregionalnej
 - Kierunek działań C.2.3: Kreowanie pozytywnego wizerunku regionu
- *CEL STRATEGICZNY C.3: Silny ośrodek nauki i kultury*
 - Kierunek działania C.3.1: Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych
 - Kierunek działań C.3.2: Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych
 - Kierunek działań C.3.3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu

2.1.2.3 Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z perspektywą do roku 2018

Istotnym dla niniejszego opracowania programem operacyjnym powstałym w efekcie realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego jest Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego.

Misją województwa śląskiego zgodną z zasadą zrównoważonego rozwoju (podobnie jak cały POŚ) jest główny długoterminowy cel, który brzmi: **„Rozwój województwa, w którym możliwy jest postęp ekonomiczny i społeczny w harmonii z wymogami ochrony środowiska”**.

W POŚ dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z perspektywą do roku 2018 określono cele długoterminowe do roku 2018 oraz krótkoterminowe na lata 2010-2013 dla każdego z wyznaczonych priorytetów środowiskowych:

- *Powietrze atmosferyczne (P)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł
- *Zasoby wodne (W)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości wód podziemnych i racjonalizacja ich wykorzystania
 - Cele krótkoterminowe do roku 2013:
 - W 1. Stworzenie zintegrowanego systemu zarządzania gospodarką wodną na obszarze województwa śląskiego
 - W 2. Zapewnienie dobrej jakości wody pitnej oraz ochrona jej ujęć
 - W 3. Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
 - W 4. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi
 - W 5. Zwiększenie retencji w zlewniach oraz zapobieganie skutkom wzebrań powodziowych
 - W 6. Odtworzenie ciągłości ekologicznej rzek, ochrona naturalnych dolin rzecznych oraz renaturalizacja rzek
- *Gospodarka odpadami (GO)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost wtórnego wykorzystania i ograniczenie składowania pozostałych odpadów
 - Cele krótkoterminowe do roku 2013:
 - O. 1 Wzmocnienie zarządzania, monitoringu i optymalizacja systemu gospodarki odpadami
 - O.2 Wdrożenie właściwego systemu gospodarki odpadami w województwie śląskim opartego na regionalnym systemie gospodarowania odpadami komunalnymi proponowanym w APGO WŚ
 - O.3 Minimalizacja wytworzonych odpadów oraz sukcesywne zwiększanie udziału odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne poddawanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem
- *Ochrona Przyrody (OP)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej na różnych poziomach organizacji: na poziomie wewnątrzgatunkowym (genetycznym), gatunkowym oraz ponadgatunkowym (ekosystemowym) oraz georóżnorodności
 - Cele krótkoterminowe do roku 2013
 - OP. 1 Poglębianie i udostępnianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa
 - OP. 2 Stworzenie prawno-organizacyjnych warunków i narzędzi dla ochrony przyrody
 - OP. 3 Zachowanie lub odtworzenie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk
- *Tereny poprzemysłowe (TP)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno - ekonomicznymi
 - Cel krótkoterminowy do roku 2013
 - TP 1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych

- *Hałas (H)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców województwa śląskiego i środowiska poprzez obniżenie jego natężenia do poziomu obowiązujących standardów
 - Cele krótkoterminowe do roku 2013:
 - H 1. Monitoring narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas
 - H 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców
- *Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące (PR)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym
 - Cel krótkoterminowy do roku 2013:
 - PR 1. Minimalizacja emisji promieniowania niejonizującego do środowiska
- *Zapobieganie powstawaniu poważnych awarii przemysłowych (PPAP)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków
 - Cele krótkoterminowe do roku 2013:
 - PPAP 1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii
 - PPAP.2 Zapewnienie bezpiecznego transportu substancji niebezpiecznych
 - PPAP. 3 Wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych
- *Zasoby Naturalne (ZN)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Zrównoważona gospodarka zasobami naturalnymi
 - Cele krótkoterminowe do roku 2013: ZN.1 Sporządzenie i ciągła aktualizacja bilansu popyt-podaż surowców naturalnych województwa śląskiego
 - ZN.2 Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona przed zainwestowaniem uniemożliwiającym ich eksploatację
- *Gleby użytkowane rolniczo (GL)*
 - Cel długoterminowy do roku 2018: Racjonalne wykorzystywanie zasobów glebowych
 - Cele krótkoterminowe do roku 2013:
 - GL.1 Inwentaryzacja i rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych
 - GL 2. Ochrona gleb przed erozją wodną i wietrzną
 - GL 3. Przeciwdziałanie degradacji gleb przez czynniki antropogeniczne

Każde z poszczególnych pól strategicznych funkcjonuje w oparciu o sformułowane podstawowe składniki rozwoju oraz rozwiązania strategiczne w postaci priorytetów, celów, kierunków działań i przedsięwzięć. POŚ województwa śląskiego traktowany może być, jako jeden z instrumentów koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska.

Na tle głównych dziedzin rozwoju i związanych z nimi kierunków presji na środowisko oraz na podstawie diagnozy i prognozy stanu środowiska, a także uwarunkowań polityki ekologicznej następuje sformułowanie celów ekologicznych i strategii realizacji tych celów. Po analizie celów strategicznych, priorytetowych typów projektów i zamierzonych rezultatów zapisanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” oraz w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2013 z perspektywą do roku 2018 można stwierdzić iż zapisy zawarte w tych dokumentach są bezpośrednio związane z postanowieniami, które zostały umieszczone w aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”.

Oznacza to iż aktualizacja analizowanego „Programu...” jest bezpośrednio zbieżna z celami zarówno krajowej jak i wspólnotowej polityki ochrony środowiska.

3. STAN ŚRODOWISKA*

3.1 Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz problemów w tym zakresie

Analiza stanu środowiska powiatu cieszyńskiego dokonana została w szeregu obowiązujących dokumentów dotyczących rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego powiatu, m.in. w „Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015”.

W związku z tym niniejsza Prognoza omawia jedynie wybrane zagadnienia dotyczące środowiska przyrodniczego mające ewidentny wpływ na cele i zadania zapisane w aktualizacji „Programu...”.

Duży nacisk położono w szczególności na problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego, kulturowego i zdrowia ludzi. Do przeprowadzenia analizy zostały wykorzystane dane przekazane przez Starostwo Powiatowe w Cieszynie oraz zgromadzone przez GIOŚ i WIOŚ, w tym również przygotowane w ostatnich latach opracowania.

3.1.1 Położenie fizycznogeograficzne, geomorfologia

Powiat Cieszyński leży w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, między doliną Olzy na zachodzie, doliną Białej i doliną Soli na wschodzie, wsią Jaworzynka na południu i jeziorem Goczałkowickim na północy. Obejmuje obszar Beskidu Śląskiego, Pogórza Cieszyńskiego oraz kotlin: Ostrawskiej i Oświęcimskiej. Granica powiatu od strony południowej i zachodniej pokrywa się z granicą państwa.

W skład powiatu wchodzi gminy tj.: Brenna, Goleszów, Ustroń, Wisła, Istebna – będące znanymi ośrodkami turystycznymi, gminy o charakterze rolniczym - Dębowiec, Hażlach, Strumień, Chybie, Zebrzydowice oraz gminy będące ośrodkami przemysłowo-handlowymi i kulturalnymi regionu – Cieszyn i Skoczów.

Rysunek 1 Podział powiatu na jednostki administracyjne

Źródło: www.osp.org.pl

***Opis stanu środowiska w niniejszym opracowaniu jest zbieżny z opisem jaki wykonano na potrzeby Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Strategii Rozwoju Śląska Cieszyńskiego na lata 2001-2016” w sierpniu 2012 roku.**

Powiat zajmuje środkową i zachodnią część Pogórza Śląskiego oraz Beskid Śląski. Północna część powiatu to Kotlina Oświęcimska. Geograficznie powiat cieszyński podzielony jest na dwie części rozdzielone drogą krajową numer 1.

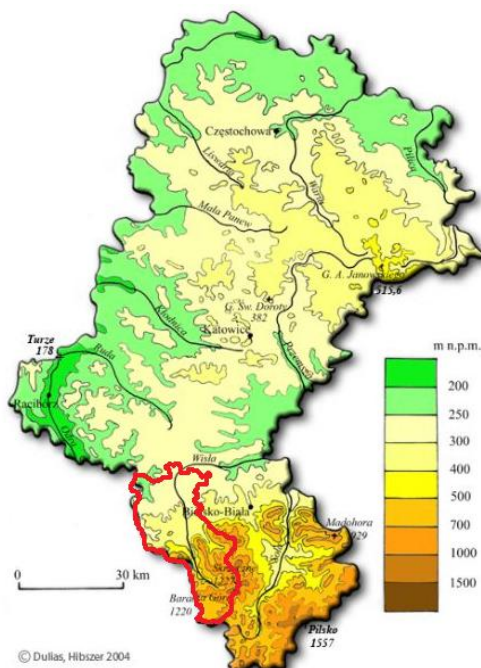

Rysunek 2 Sieć drogowa na terenie powiatu cieszyńskiego

Źródło: <http://bip.pzdp.powiat.cieszyn.pl/>

Zgodnie z podziałem geofizycznym północna część powiatu cieszyńskiego leży w obrębie Kotliny Oświęcimskiej, rozdzielającej obszar Beskidów i Pogórza Śląskiego od Wyżyny Śląskiej i Krakowskiej. Kształt rzeźby terenu jest efektem działalności wód płynących. Deniwelacje terenu wynoszą 10 – 15 m. Część terenu to terasy zalewowe i nadzalewowe szerokiej i płaskiej doliny Wisły i Knajki, Olzy, Piotrówki i Pielgrzymówki, niewielkie wzniesienia oraz liczne stawy wypełniające zagłębienia tworzą urozmaicony układ powierzchni terenu o zróżnicowanej ekspozycji względem słońca. W części północnej kotlina ma rzeźbę falistą z licznymi wyodrębnionymi garbami i izolowanymi pagórkami. Występuje tu obszar lokalnej wysoczyzny, której grzbiet stanowi dział wodny I rzędu, oddzielający dorzecza Wisły i Odry.¹

¹ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008

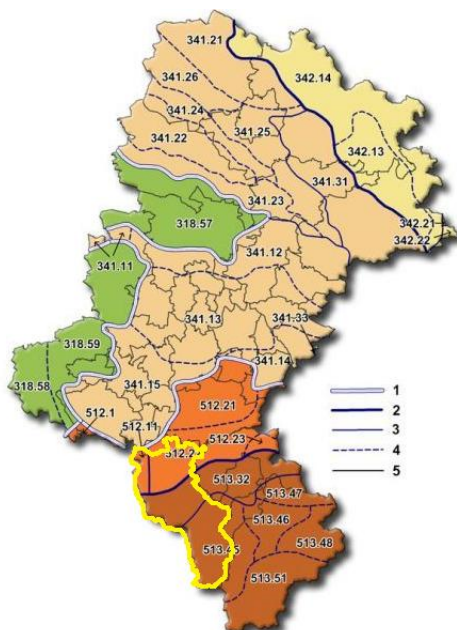
Rysunek 3 Ukształtowanie terenu województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

Cechą charakterystyczną są szerokie i płaskie garby porożcinane są systemem mocno rozgałęzionych, głębokich dolin i parowów. Pod względem rzeźby obszar jest bardziej zróżnicowany.

Grzbiety garbów są stosunkowo wąskie, toteż większość powierzchni terenu zajmują stoki o zróżnicowanych nachyleniach i wystawie, lokalnie przekraczających 20, a nawet 30 %.

oludniowa część powiatu położona jest w obrębie mezoregionu Beskid Śląski, wchodzącego w skład makroregionu Beskidy Zachodnie. Teren ten geologicznie przynależy do Wewnętrznych Karpat Fliszowych, zlokalizowany w obrębie jednostki strukturalnej zwanej Płaszczowiną Śląską z pasmami Beskidu Śląskiego. Pod względem tektonicznym obszar południowej części powiatu wchodzi w skład 2 jednostek: płaszczowiny śląskiej i płaszczowiny magurskiej oraz wąskiej jednostki przedmagurskiej (wsuniętej) między nimi.

Rysunek 4 Powiat cieszyński na tle jednostek fizyczno - geograficznych (wg. Kondrackiego) województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

3.1.2 Warunki klimatyczne

Klimat powiatu cieszyńskiego charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem. Powiat cieszyński położony jest w obrębie dwóch dzielnic klimatycznych – podkarpackiej i karpackiej.

Dzielnica karpacka cechuje się mocno zróżnicowanym piętrowym układem elementów klimatycznych. Opady są znacznie zróżnicowane przestrzennie, co wynika z ukształtowania terenu oraz ekspozycji stoków. Najniższe sumy roczne notowane są w Istebnej (1091) i Wiśle-Centrum (1174 mm) zaś najwyższe na Kubaloncu (1310 mm), w Wiśle-Malinie (1364 mm) i Przysłopie (1400 mm). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu oraz lipcu i wahają się od 135 mm (Istebna) do 85 mm (Przysłop). Wiatry nawiązują do ogólnej cyrkulacji atmosferycznej, która w obrębie dolin, kotlin i grzbietów ulega modyfikacji. Dominują wiatry południowe, południowo-wschodnie oraz północno-wschodnie.

Dzielnica podkarpacka cechuje się średnimi rocznymi opadami od 998 mm (Goleszów), 932 mm (Cieszyn) do 809 mm (Kaczyce). Maksymalne sumy miesięczne notowane są w czerwcu i lipcu, zaś minimalne w lutym oraz marcu i wahają się od 38 mm (Kaczyce) do 46 mm (Goleszów). W ciągu roku dominują wiatry wiejące z sektora zachodniego (SW, W, NW) stanowiące łącznie 37% oraz wiatry południowe (15%) o średnich prędkościach od 2 do 3 m/s. Liczba dni z przymrozkami na terenie całego powiatu wynosi 100-150, z pokrywą śnieżną 80-100, a długość okresu wegetacyjnego trwa 210-220 dni. Średnia roczna temperatura waha się od 5,40C w partiach grzbietowych Beskidów do 8,50C w dolinie Olzy. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, zaś najchłodniejszym styczeń.²

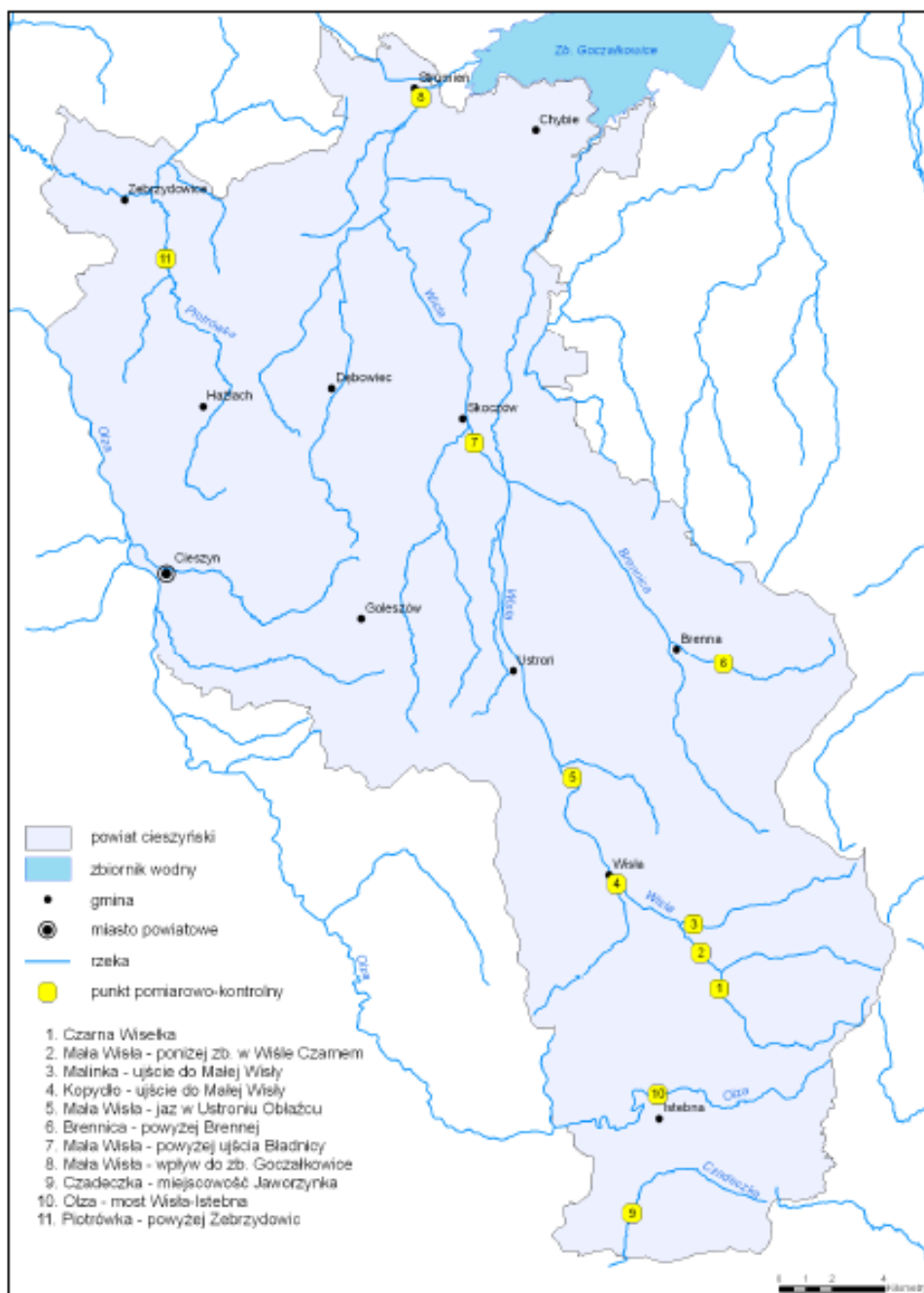
3.1.3 Hydrografia

Na terenie powiatu cieszyńskiego występuje ciekawy układ stosunków hydrograficznych. Tu biorą początek najdłuższe rzeki Polski tj. płynące do Bałtyku - Wisła i Olza. Do zlewni Dunaju, na południe wypływa mająca tu swój początek Czadecznka. Stąd obok działu wodnego Wisła - Odra, przebiega tu również europejski dział wodny między zlewiskami Bałtyku i Morza Czarnego. Wschodnia część powiatu cieszyńskiego (ok. 2/3 powierzchni) należy do dorzecza Wisły, zaś zachodnia i południowa są odwadniane przez Olzę do Odry. Niewielki obszar na południu zasila w wodę rzekę Dunaj.

Wisła bierze swój początek na zachodnim stoku Baraniej Góry, położonego na terenie Gminy Wisła. Na terenie powiatu znajduje się odcinek Górnej Wisły od źródeł do zbiornika Goczalkowice.

Drugą co do wielkości rzeką przepływającą przez omawiany obszar jest Olza.

² Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008

Rysunek 5 Sieć hydrograficzna na terenie Powiatu Cieszyńskiego

Źródło: Informacja o stanie środowiska na terenie Powiatu Cieszyńskiego w 2011 roku, WIOŚ, 2012

W zlewni Wisły występują dwa zbiorniki retencyjne: Wisła-Czarne oraz Zbiornik Goczałkowicki.

Zbiornik Wisła-Czarne o pojemności 4,50 mln m³ powstał u zbiegu Białej i Czarnej Wisłoki. Głównym zadaniem tego zbiornika jest zasilanie w wodę wodociągu grupowego Wisła – Ustronie – Golezów. Zbiornik Goczałkowicki o pojemności 165 mln m³ jest to sztuczny zbiornik wodny, utworzony na Wiśle w 1956 r. Sąsiaduje on bezpośrednio z terenem powiatu cieszyńskiego, na terenie gminy Goczałkowice-Zdrój. Stanowi on podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę do picia aglomeracji śląskiej. Pobór wody dla stacji uzdatnia wody w Goczałkowicach i Strumieniu, bazujących na wodach zbiornika Goczałkowickiego, w zależności od potrzeb osiąga wielkość maksymalnie 5,7 m³/s. W skład sieci hydrograficznej terenu powiatu cieszyńskiego wchodzi również stawy z prowadzoną gospodarką hodowlaną ryb.³

³ ³ Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008

3.1.4 Budowa geologiczna i warunki hydrogeologiczne, warunki glebowe

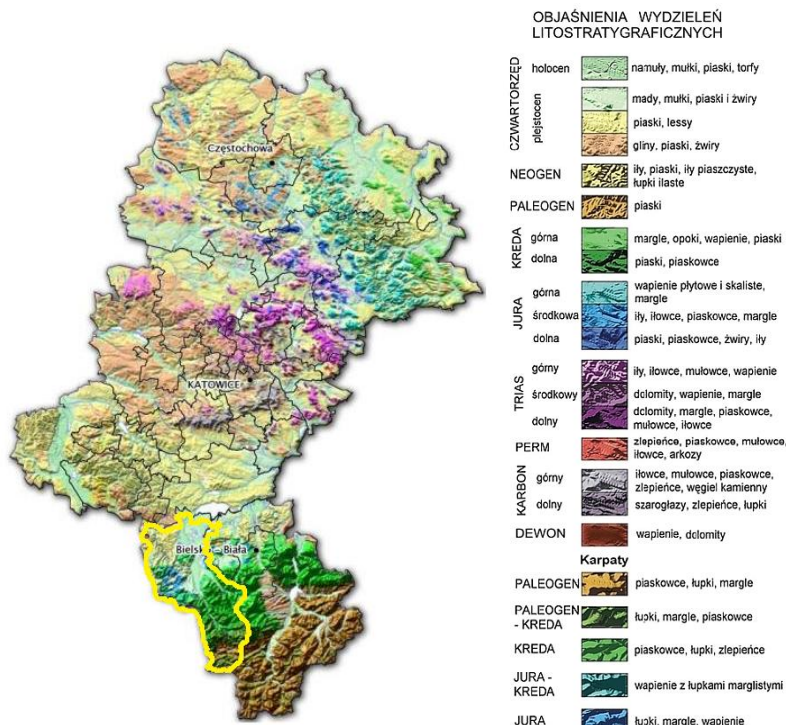
W budowie geologicznej północnej części powiatu cieszyńskiego biorą udział trzy formacje geologiczne: karbońska, trzeciorzędowa i czwartorzędowa. Najniżej położone utwory karbońskie to głównie piaskowce, łupki ilaste oraz łupki węglowe. Na nich ciągną warstwą zalegają utwory trzeciorzędowe, reprezentowane głównie przez ily miocenijskie, piaski, żwiry oraz utwory piaszczysto – pylaste. Warstwę przypowierzchniową, czwartorzędową stanowią osady wodnolodowcowe, takie jak: gliny, piaski oraz żwiry, przykryte miejscowo osadami pylastymi (lessy) oraz utworami aluwialnymi (mady, piaski, żwiry). Miąższość wierzchnich utworów czwartorzędowych waha się od zera do kilkudziesięciu metrów.

W podłożu środkowej części powiatu dominują utwory fliszowe w postaci naprzemianległych warstw piaskowców, łupków, margli i wapieni. Występują tu także warstwy dębowieckie wykształcone w postaci zlepieńców. Głębokie podłoże stanowią utwory karbońskie w postaci wapienia węglowego.

W środkowej części powiatu występują utwory czwartorzędowe wykształcone w postaci lessów, glin oraz piasków i żwirów akumulacji rzeczno - lodowcowej. Poniżej zalegają utwory kredowe w postaci łupków cieszyńskich dolnych z wkładkami cieszyńskich. Istotnymi elementami budowy geologicznej podłoża są: utwory jury oraz kredy, wykształcone w postaci wapieni, iłowców oraz margli. Warstwy te uległy intensywnemu pofaldowaniu, obecne jest także nasunięcie trzeciorzędowe, na które składają się drobnolawicowe piaskowce, iłowce oraz margle. Wyżej wymienione nasunięcie kontaktuje się z miąższymi utworami trzeciorzędu, reprezentowanymi przez ily. Na utworach trzeciorzędowych zalega czwartorzęd w postaci piasków, piasków ze żwirami, warstwy te są z kolei przykryte utworami w postaci gliny zwałowej.

W zachodniej części powiatu w okolicy Cieszyna skały fliszowe, wyróżniane są, jako odrębna płaszczowina cieszyńska. Fliszowe łupki i wapienie cieszyńskie przecinane są miejscami żyłami skał magmowych – cieszyńskich. Skały fliszowe przykryte są w wielu miejscach osadami czwartorzędowymi o różnej genezie.

Pod względem tektonicznym obszar południowej części powiatu wchodzi w skład 2 jednostek: płaszczowiny śląskiej i płaszczowiny magurskiej oraz wąskiej jednostki przedmagurskiej (wsuniętej) między nimi. Zalegają tu górnokredowe warstwy istebniańskie, nad którymi zalegają trzeciorzędowe eoceńskie łupki ciemne i pstre oraz piaskowce ciężkowickie (budujące pasmo Ganczorki). Znaczne obszary zajmują trzeciorzędowe piaskowce z Łyski (paleocen – eocen). Południowa część jednostki reprezentowana jest przez piaskowce grójeckie, ciężkowickie i pstre łupki (eocen) oraz oligoceńskie wapienie łużańskie. Najmłodsze ogniwo analizowanego obszaru stanowią utwory czwartorzędowe występujące w dolinach rzecznych.

Rysunek 6 Powiat cieszyński na tle budowy geologicznej województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa – www.geosilesia.pl

Na obszarze powiatu cieszyńskiego nie występują większe skupiska surowców mineralnych. Górzysty charakter południowej części regionu determinuje występowanie przede wszystkim złóż kruszyw mineralnych tj. piaskowców, wapieni i kruszyw

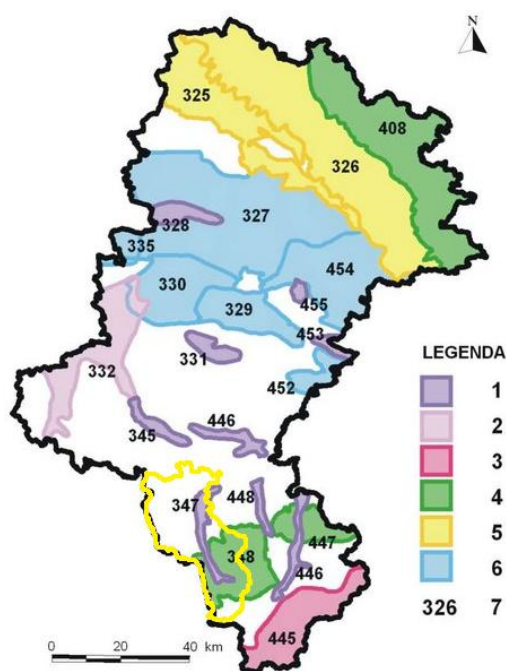
naturalnych. Dodatkowo w zasobach regionu znajdują się złoża węgla kamiennego i gazu ziemnego. Największe znaczenie surowcowe mają tzw. piaskowce godulskie.

Na tym terenie występują ich dwa rodzaje:

- godulskie dolne wydobywane w kamieniołomie Oblaziec-Gahura w Wiśle,
- godulskie środkowe wydobywane w dwóch kamieniołomach w Brennej.

Wapień eksploatowany są w kamieniołomie w Lesznej Górnej jako materiał do produkcji kruszywa dla budownictwa i drogownictwa. Kruszywa naturalne pochodzenia lodowcowego eksploatowane są w Kończycach Wielkich. Jednymi z ważniejszych surowców mineralnych są gaz ziemny i węgiel kamienny. Występowanie gazu ziemnego udokumentowane jest w gminach Dębowiec i Skoczów. Są to złoża gazu wysokometanowego - Pogórze i Dębowiec. Wydobywa się z nich około 2,8 mln m³ gazu rocznie. Ponadto udokumentowano występowanie gazu ziemnego towarzyszącego pokładowi węgla kamiennego w kopalni "Morcinek". Węgiel kamienny występuje na terenie Gminy Zebrzydowice oraz Hażlach. Na terenie powiatu cieszyńskiego występują również wody mineralne będące generalnie wodami typu chlorkowo-sodowego (solankami). Wody mineralne: chlorkowo-sodowe jodkowe bromkowe ze złóż w Dębowcu, chlorkowo-sodowe jodkowe ze złóż w Zabłociu, uznane zostały przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej za wody lecznicze. W oparciu o wodę z otworów w Ustroniu i sól z Zabłocia działa uzdrowisko w Ustroniu.

Powiat cieszyński wykazuje pod względem glebowym znaczne zróżnicowanie, co w dużej mierze jest wynikiem różnorodności skał podłoża, stanowiących podstawowy materiał glebotwórczy. Przeważają gleby mało urodzajne, głównie bielice, gleby bielcowo-brunatne, gleby bagienne, rędziny, gleby górskie oraz tzw. gleby początkowego stadium rozwoju. Jednocześnie gleby z tego rejonu są glebami ciężkimi (ponad 90% gruntów ornych) i w większości posiadają odczyn kwaśny.

Rysunek 7 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle Głównych Zbiorników Wód Podziemnych województwa śląskiego

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.slaskie.pl

Centralna i południowa część obszaru powiatu cieszyńskiego należy do karpackiego regionu hydrogeologicznego, podregionu zewnętrznokarpackiego. Wody podziemne występują tu w postaci wód szczelinowych i szczelinowo-porowych w utworach kredy i paleogenu. Głębokość zalegania zwierciadła wód podziemnych waha się od kilku do kilkudziesięciu metrów na kulminacjach. Drugorzędny poziom użytkowy występuje w utworach porowych czwartorzędu w większych dolinach rzecznych. Północna część obszaru powiatu należy do regionu przedkarpackiego, podregionu przedkarpacko - śląskiego, z głównym poziomem wodonośnym w żwirach i piaskach czwartorzędu. W dolinach rzecznych wydajności wahają się od kilkunastu do kilkudziesięciu m³/h. Obecnie Powiat cieszyński leży w zasięgu dwóch wyznaczonych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Są to:

- Dolina rzeki Górna Wisła 347 Q (GZWP w utworach czwartorzędu, obszar 99 km², typ zbiornika – porowy o średniej głębokości ujęć 8 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne - 13 tys. m³/dobę),

- zbiornik Godula 348 KF (GZWP w utworach KF, obszar 410 km², typ zbiornika – szczelinowo-porowy o średniej głębokości ujęć 60 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne – 8,5 tys. m³/dobę).⁴

3.1.5 Warunki przyrodniczo – krajobrazowe

Zasadniczym elementem szaty roślinnej powiatu cieszyńskiego są przede wszystkim lasy. Lasy te skupiają się głównie na obszarze górskim od wysokości 450-500 m n.p.m., pokrywając zwarcie zbocza i grzbiety Beskidów z przewagą drzewostanu świerkowo-jodłowego wraz z domieszką buka. Ozdobą są rzadkie jawory, cisy, buki i jodły. Bogaty i ciekawy jest świat fauny i flory. Występują tu liczne rośliny chronione, od najmniejszych, jak kwiaty, zioła i trawy poczynając aż po potężne, majestatyczne świerki istebniańskie. Z roślin chronionych występujących na terenie powiatu cieszyńskiego do najciekawszych należą występujące w wielu gatunkach storczyki, a także cieszyńianka wiosenna, obrazki alpejskie, skrzyp olbrzymi, orlik pospolity, przylaszczka pospolita, wawrzynek wilczelyko, goryczuszka orzęsiona, goryczka trojeściowa, dziewięcił bezłodygowy, centuria pospolita, ciemniżycza zielona, pióropusznik strusi, parzydło leśne, zimowit jesienny, pierwiosnka wyniosła, marzanka wonna, bluszcz pospolity, barwinek pospolity, kalina koralowa, kopytnik pospolity, wilżyna bezbronna. Uwagę zwraca również ciekawa fauna, do której należą: wilk, orzesznica, popielica oraz nietoperze zasiedlające jaskinie: podkowiec mały, nocek duży, nocek Bechsteina, nocek Natterera, nocek orzęsiony, nocek wąsatek, nocek Brandta, nocek rudy, gacek brunatny. Resztę gatunków uzupełniają bardziej pospolite: jeleni, sarna, dzik, lis, borsuk, kuna leśna, wiewiórka, zając szarak. Plazy – salamandra plamista, traszka górską, traszka karpacka / endemit karpacki /, ropucha szara, kumak nizinny, kumak górski, żaba wodna, żaba trawna. Gady – żmija zygzakowata, zaskroniec zwyczajny, jaszczurka zwinka, jaszczurka żyworodna, padalec. Ornitofauna – na szczególną uwagę zasługują: puszczyk uralski, puszczyk, sowa uszatka, dzięcioł czarny, dzięcioł białogrzbisty, dzięcioł trójpalczasty, mucholówka szara, mucholówka żałobna, derkacz, pluszcz, pliszka górską, paszkot, piegża, myszolew, krogulec, kukulka, kowalik, sójka, cietrzew, gluszc i wiele innych.⁵

W 2012 roku na zlecenie Powiatu Cieszyńskiego zostały opracowane Uproszczone Plany Urządzania lasów należących do właścicieli prywatnych położonych na terenie Powiatu Cieszyńskiego. Aktualnie trwa procedura opiniowania prognoz oddziaływania na środowisko postanowień projektów „Planów...”. Planuje się do końca 2012 roku uproszczone plany urządzania lasów zostaną przyjęte uchwałami Rady Powiatu Cieszyńskiego. W tym momencie Plany urządzania lasów będą obejmowały Gminy należące do powiatu Cieszyńskiego.

Obecnie w skład obszarów i obiektów chronionych na terenie powiatu cieszyńskiego wchodzi:

- fragment Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego wraz z otuliną,
- rezerваты przyrody (Czantoria, Kopce, Lasek Miejski nad Olzą, Lasek Miejski nad Puńcówką, Skarpa Wiślicka, Wisła, Zadni Gaj, Rotuz, Barania Góra),
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe: Bluszcze na Górze Zamkowej, Lasek Miejski w Błogocicach, Kaplicówka, Góra Bucze,
- obszary objęte ochroną ptaków Natura 2000: Dolina Górnej Wisły,
- obszary objęte specjalną ochroną siedlisk NATURA 2000: Cieszyńskie źródła tufowe, Kościół w Górkach Wielkich, Beskid Śląski i Pierściec,
- użytki ekologiczne: Łąki na Kopcach, Łęg nad Puńcówką, Uroczysko Jasionka, Góra Tul,
- obszary chronionego krajobrazu: Cieszyńskie Pogórze,
- stanowiska dokumentacyjne: Odkrywka cieszyńskich, Jasieniowa,
- korytarze ekologiczne
- pomniki przyrody.

Uzupełnieniem dominujących form krajobrazu naturalnego i kulturowego są tereny upraw rolnych z rozdrobnioną zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną oraz mozaiką zadrzewień śródpolnych i przywodnych.

Spółród form obszarowych, podlegających ochronie prawnej lub wskazanych do ochrony na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowane są następujące obszary:

^{4 4} Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2008 - 2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus, 2008

⁵ Strona internetowa powiatu cieszyńskiego, 2012

Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego został utworzony w 1998 r. Powierzchnia ogólna parku wraz z otuliną wynosi 609,05 km², w tym powierzchnia samego parku 386,20 km². Obszar Beskidu Śląskiego charakteryzuje się bardzo urozmaiconą budową geologiczną. Najważniejszą jednostką strukturalną tworzącą zrąb górotworu Beskidu Śląskiego jest płaszczowina śląska. Na terenie Beskidu Śląskiego zinventaryzowano 21 pojedynczych lub grupowo występujących skałek. Najciekawsze z nich to skały grzybowe w dolinie Białej Wiselki i na górze Kiczora, skały na Kobylej w dolinie Dziechcinki, grupa skałek na Malinowskiej Skale, są chronione jako pomniki przyrody nieożywionej. Pomnikami przyrody są też jaskinie, a wśród nich największa w Karpatach Fliszowych Jaskinia w Trzech Kopcach o łącznej długości korytarzy 1216 m.

Rysunek 8 Granice Parku Krajobrazowego Beskidu Śląskiego i jego otuliny

Źródło: strona Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego – www.zpk.com.pl

Obszary chronionego krajobrazu Cieszyńskie Pogórze - o powierzchni 830,8 ha utworzony w 2007 roku uchwałą Nr XIII/112/07 Rady Miejskiej Cieszyna z dnia 27.09.2007, Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 186/2007, poz. 3397, obszar ten położony jest na terenie Gminy Cieszyn,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Góra Bucze - o powierzchni 1,09 ha utworzony w 2010 roku Uchwałą NR XLII/373/10 RADY Gminy Brenna z dnia 28 października 2010 roku na terenie gminy Brenna celem ochrony jest zachowanie za względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych źródła tufowego, ekosystemów leśnych i łąkowych ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt, obszar ten położony jest na terenie Gminy Brenna,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Bluszcze na Górze Zamkowej – o powierzchni 0,4164 ha , utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/54/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 413) na terenie Cieszyna w celu ochrony fragmentu zadrzewionego stoku Góry Zamkowej ze stanowiskiem bluszczu pospolitego z licznymi okazami zakwitającymi, obszar ten położony jest na terenie Gminy Cieszyn,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Lasek Miejski w Bogocicach - o powierzchni 4,10 ha, utworzony w 2002 roku Uchwałą nr LVII/556/02 Rady Miejskiej w Cieszynie z 5.09.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 66/02, poz. 2396) na terenie Cieszyna w celu ochrony zbocza doliny rzeki Olzy porośnięte lasami grądowymi i lęgowymi, obszar ten położony jest na terenie Gminy Cieszyn,

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy Kaplicówka – utworzony w 2003 roku Uchwałą nr XI/160/2003 Rady Miejskiej Skoczowa z 28.08.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 91/03, poz. 2399) na terenie gminy Skoczów w celu ochrony fragmentu wzgórz Kaplicówka z licznymi gatunkami chronionych roślin i zwierząt oraz kaplicą św. Jana Sarkandra.

Rezerwat Barania Góra – o powierzchni 383,04 ha, utworzony w 1953 roku położony w granicach miasta Wisła, obejmuje w szczególności obszary źródliskowe dwóch głównych cieków źródłowych „królowej polskich rzek”: Czarnej i Białej Wiselki, obszar ten położony jest na terenie Gminy Wisła,

Rezerwat Kopce – o powierzchni 14,77 ha utworzony w 1953 roku na terenie dzielnicy Cieszyna -Marklowice w celu zachowania ze względów dydaktycznych i naukowych naturalnego fragmentu lasów liściastych występujących w ich runie rzadkich gatunków roślin zielnych, w tym cieszyńnianki wiosennej i obrazków alpejskich, obszar ten położony jest na terenie Gminy Ciszyn,

Rezerwat Zadni Gaj – o powierzchni 5,77 ha, utworzony w 1957 roku na terenie gminy Goleszów, ochronie podlega naturalne stanowisko cisa pospolitego,

Rezerwat Wisła – o powierzchni 17,61 ha, utworzony w 1959 roku, położony jest na obszarze miasta Wisła, utworzony w celu ochrony cieków wodnych Białej i Czarnej Wiselki, jako miejsca bytowania i rozrodu rodzimej populacji pstrąga potokowego,

Rezerwat Lasek Miejski nad Puńcówką – o powierzchni 6,96 ha, utworzony w 1961 roku, położony jest na obszarze Cieszyna, rezerwat przyrody w celu ochrony populacji cieszyńnianki wiosennej oraz naturalnego grądu

Rezerwat Lasek Miejski nad Olzą – o powierzchni 3,23 ha, utworzony w 1961 roku położony jest na terenie Cieszyna w celu ochrony populacji cieszyńnianki wiosennej, naturalnego grądu, a także runa leśnego z rzadkimi okazami flory pochodzenia alpejskiego.

Rezerwat Rotuz – o powierzchni 28,17 ha, utworzony w 1966 roku, położony jest na terenie gminy Chybie. Celem ochrony jest torfowisko przejściowe z roślinnością bagienną, z fragmentami torfowisk niskich i wysokich

Rezerwat Skarpa Wiślicka – o powierzchni 24,17 ha, utworzony w 1996 roku, położony na terenie gminy Skoczów. Celem utworzenia rezerwatu było zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych cennych drzewostanów bukowych oraz łęgów z pomnikowymi okazami buka i jesionu.

Rezerwat Czantoria – o powierzchni 97,71 ha, utworzony w 1996 roku, położony na obszarze gminy Ustroń w celu ochrony dolnoregłowych zbiorowisk leśnych o charakterze naturalnym z drzewostanami jaworowymi, klonowymi i jesionowymi,

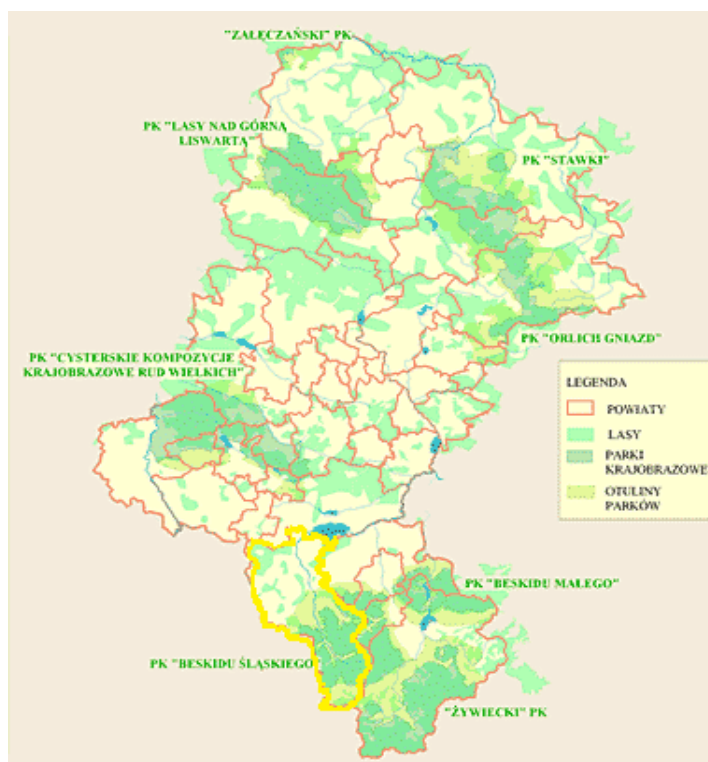
Użytek ekologiczny Góra Tuł – o powierzchni 15 ha, położony na obszarze gminy Goleszów, utworzony w celu ochrony stanowisk wielu gatunków chronionych roślin, głównie storczykowatych,

Użytek ekologiczny Uroczysko Jasionka – o powierzchni 1,10 ha, utworzony w 2003 roku Rozporządzeniem nr 13/2003 wojewody śląskiego z 26.06.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 55/03, poz. 1695) położony częściowo na terenie gminy Brenna, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin i zwierząt

Użytek ekologiczny Łąki na Kopcach - o powierzchni 15,22 ha, utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/52/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 411) na terenie miasta Ciszyn, w celu ochrony łąk oraz lasów i zadrzewień z licznymi gatunkami roślin i zwierząt rzadkich i chronionych

Użytek ekologiczny Łęg nad Puńcówką - o powierzchni 1,066 ha, utworzony w 2003 roku Uchwałą nr V/52/2003 Rady Miejskiej Cieszyna z 23.01.2003 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 11/03, poz. 412) na terenie miasta Cieszyna w celu ochrony lasu łęgowego rosnącego na terasie zalewowej Puńcówki

Na rysunku poniżej przedstawiono lokalizację powiatu cieszyńskiego na tle terenów podlegających ochronie prawnej ze względu na walory przyrodnicze województwa śląskiego.

Rysunek 9 Lokalizacja powiatu cieszyńskiego na tle form ochrony przyrody województwa śląskiego (parki krajobrazowe i ich otuliny)

Źródło: strona internetowa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego – www.slaskie.pl

Stanowisko dokumentacyjne Odkrywka Cieszynitów – o powierzchni 0,06 ha, utworzona w 2002 roku na terenie miasta Cieszyn Uchwałą nr LVII/555/02 Rady Miejskiej w Cieszynie z 5.09.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 66/02, poz. 2395).

Stanowisko dokumentacyjne Jasieniowa – utworzone w 2009 roku na terenie gminy Goleszów, ustanowione rozporządzeniem Nr 5/09 Wojewody Śląskiego z dnia 2 kwietnia 2009r., Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 57, poz. 1261 w celu ochrony odsłonięcia fliszu karpackiego w tym wapieni cieszyńskich.

Ponadto na terenie powiatu cieszyńskiego zlokalizowane są pomniki przyrody ożywionej i nieożywionej.

Powiat cieszyński położony jest w granicach (w całości bądź częściowo) obszarów NATURA 2000 lub obszarów wyznaczonych do objęcia tym systemem:

Dolina Górnej Wisły (PHL 240004) Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków NATURA 2000 (Dyrektywa ptasia) Obszar o powierzchni 24 740,19 ha, położony na terenie gmin: Chybie, Goczałkowice Skoczów, Dębowiec i Strumień. Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. Nr 229, poz. 2313). Obszar obejmuje Zbiornik Goczałkowicki i przyległe stawy hodowlane. Zbiornik Goczałkowicki jest zbiornikiem wody pitnej i jest on wyłączony z masowej rekreacji (kąpiel, sporty wodne), a uprawianie wędkarstwa jest tu możliwe tylko z brzegu i to w ograniczonym zakresie. Obszar ostoi jest gęsto zamieszkany, a zabudowa jest rozproszona wśród pól uprawnych. Niewielkie lasy to głównie lasy liściaste o charakterze łąkowym. Część łąkowo-bagienna ostoi, zajmująca około 50% jej powierzchni, pokryta jest zaroślami wierzbowymi, wilgotnymi borami trzcinnikowymi i łąkami przysłumykowymi oraz roślinnością szuwarową i zbiorowiskami łąkowymi. Zachodnia zatoka zbiornika, do której uchodzi Wisła, jest wypłycona, a poziom wód podlega silnym wahaniom sezonowym, dochodzącym do 4 m. Jest to fragment zbiornika o największej różnorodności biologicznej. Zidentyfikowano tu 29 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, m.in. są to gatunki lęgowe w ilości przekraczającej 1% wielkości populacji krajowej bąk, bączek, ślepowron, szablodziób, mewa czarnogłowa, rybitwa czarna, rybitwa rzeczna oraz 8 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Spośród gatunków regularnie zalatujących w okresie pozalęgowym należy wymienić: czapłę białą (koncentracje do 80 osobników) i czapłę nadobną (do 15 osobników). Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Wojewody Śląskiego przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przygotowało „Waloryzację przyrodniczą obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”. Opracowanie to zawiera ocenę stanu zachowania populacji gatunków ptaków i ich siedlisk oraz propozycje działań ochronnych, jakie należy podjąć dla zachowania i właściwego funkcjonowania ww. obszaru NATURA 2000.

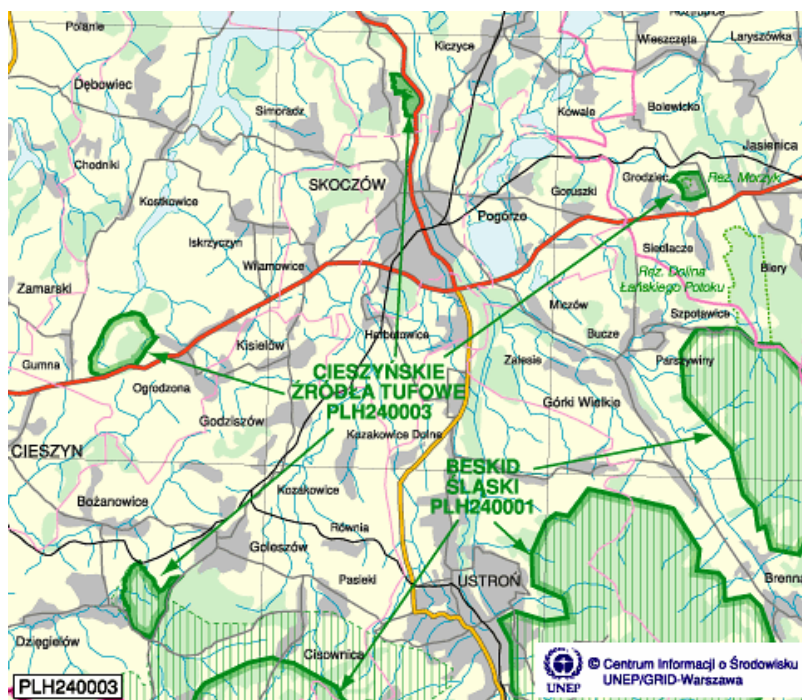
Rysunek 10 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”

Źródło: strona internetowa <http://www.przyroda.katowice.pl>

Obszar NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe” (PLH 240003) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Ostoja siedliskowa położona jest w zachodniej części Pogórza Śląskiego, zwanej zwyczajowo Pogórzem Cieszyńskim. W skład ostoi wchodzi cztery, izolowane obszary aktywnych współcześnie źródeł z depozycją martwicy wapiennej (tufów wapiennych i trawertynów) - Morzyk (Grodziec, gm. Jasienica, pow. bielski), Góra Jasieniowa (521 m n.p.m., na pograniczu Goleszowa, Dzięgielowa i Cisownicy, gm. Goleszów, pow. cieszyński), Kamieniec (375 m n.p.m., między Ogrodzoną i Guldowami, gm. Dębowiec, pow. cieszyński) i Skarpa Wiślicka (361,7 m n.p.m., Wiślica, gm. Skoczów, pow. cieszyński). Na terenie ostoi znajdują się dwa rezerваты przyrody - Morzyk i Skarpa Wiślicka. Kamieniejące źródła z formacją tufu wapiennego wraz z charakterystyczną roślinnością figurują w załączniku I Dyrektywy Siedliskowej jako siedliska priorytetowe. Siedliska nieleśne zajmują w ostoi niewielkie powierzchnie. Poza wymienionymi źródłami, składają się na nie fragmenty alkalicznych torfowisk, eutroficzne zbiorniki wodne oraz użytkowane ekstensywnie łąki. Znacznie większy udział mają zbiorowiska leśne. Zbocza wzgórz porastają lasy reprezentowane przez zbiorowiska kwaśnych

i żyznych buczyn oraz grądów. Natomiast w dnach dolin potoków wykształcili się lasy łęgowe, w tym priorytetowe łęgi ze znacznym udziałem osłzy. Na obszarach tworzących ostoję występują dwa gatunki płazów figurujących w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej - traszka grzebieniasta i kumak nizinny. Ostoja jest obecnie najlepiej zachowanym i jedynym, wykształconym na taką skalę, w regionie obszarem występowania czynnych tufów wapiennych.

Rysunek 11 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Cieszyńskie źródła tufowe”

Źródło: strona internetowa <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

Obszar NATURA 2000 „Kościół w Górkach Wielkich” (PLH 240008) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

Ostoja siedliskowa obejmuje zabytkowy kościół pw. Wszystkich Świętych (XVI w.) w Górkach Wielkich (gmina Brenna) na południowym skraju Pogórza Śląskiego. Każdego roku do rozrodu przystępują tu dwa gatunki nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej - podkowiec mały i nocek duży. Letnie kolonie rozrodcze podkowca małego liczą około 40 osobników, natomiast nocka dużego około 150 osobników. Podkowiec mały zaliczany jest w Europie do gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (kategoria VU), natomiast w kraju do gatunków bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożonych wyginięciem (kategoria EN). Bardzo ważnym czynnikiem mającym wpływ na niekorzystny stan populacji tego gatunku jest brak ochrony jego letnich i zimowych stanowisk.

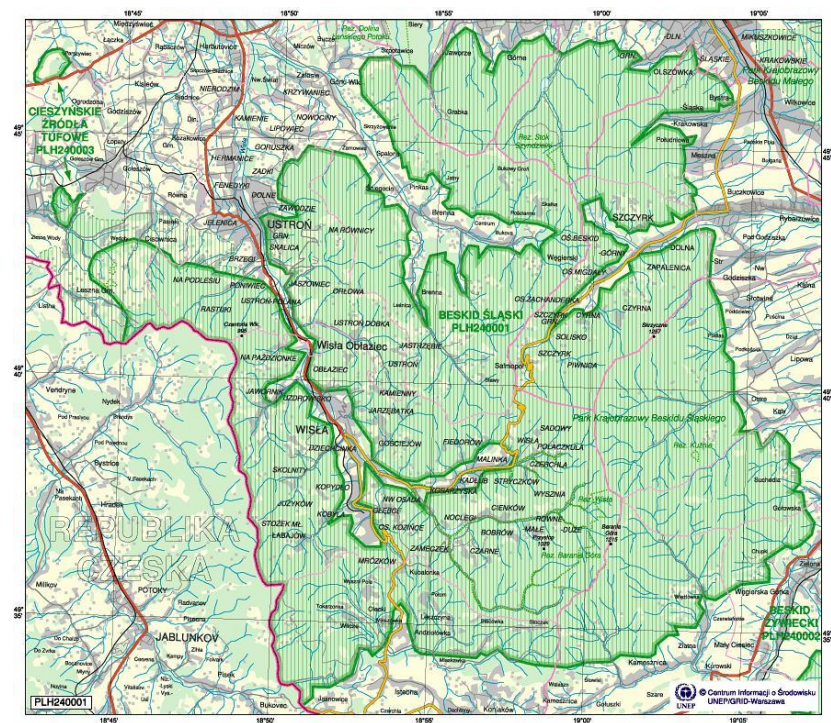
Obszar NATURA 2000 „Pierściec” (PLH 240022) specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa).

został zaakceptowany decyzją Komisji Europejskiej 2009/93/WE z dnia 12 grudnia 2008 r. (obszar mający znaczenie dla Wspólnoty). Ostoja obejmuje obszar 1702 ha. Obszary te zasiedla jeden z najbardziej zagrożonych gatunków nietoperzy w kraju i Europie - podkowiec mały. Podkowiec mały zaliczany jest w Europie do gatunków wysokiego ryzyka, narażonych na wyginięcie (kategoria VU), natomiast w kraju do gatunków bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożonych wyginięciem (kategoria EN). Bardzo ważnym czynnikiem mającym wpływ na niekorzystny stan populacji tego gatunku, jest brak ochrony jego letnich i zimowych stanowisk.

Obszar NATURA 2000 „Beskid Śląski” (PLH 240005) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

Obszar o powierzchni ponad 26 tys. ha położony jest w masywie Beskidu Śląskiego (najbardziej na zachód wysuniętej części Beskidów Zachodnich), z niewielkimi fragmentami w obrębie Pogórza Śląskiego i w Kotlinie Żywieckiej. Tworzą go dwa pasma górskie: Stożka i Czantorii oraz pasmo Baraniej Góry. Większość obszaru pokryta jest lasami, w głównej mierze sztucznymi monokulturami świerkowymi, jednakże występują tu również fragmenty naturalnych oraz dobrze zachowanych, zróżnicowanych kompleksów leśnych. Stwierdzono, iż występuje tu 16 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej. Ponadto na terenie ostoji zidentyfikowano 21 gatunków z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej, odnotowując liczne stanowiska rzadkich i zagrożonych zwierząt i roślin, jak np. tojadu morawskiego (jedno z 4 stanowisk w Polsce) czy tocji karpackiej (jedno z 4 regionów występowania).

Najpoważniejsze zagrożenia ostoji wynikają głównie ze zbyt intensywnie rozwijającej się turystyki i zabudowy rekreacyjnej. Inne niebezpieczeństwa związane są z zanieczyszczeniem wody, powietrza (w tym zanieczyszczenia przedostające się z terenów Czech) oraz regulowaniem koryt rzecznych, obudową potoków górskich.

Rysunek 12 Lokalizacja Obszaru NATURA 2000 „Beskid Śląski”

Źródło: strona internetowa <http://www.2007.przyroda.katowice.pl>

Korytarze ekologiczne to obszary łączące różne jednostki przestrzenne krajobrazu, relatywnie wąskie i różniące się od otaczającego tła. Mają one różne pochodzenie i charakter (korytarze reliktowe, antropogeniczne, środowiskowe). Pod względem struktury można wyróżnić korytarze liniowe, pasowe i sieciowe. Podstawowe funkcje tej składowej krajobrazu ekologicznego, to:

- zmniejszanie stopnia izolacji oddzielnych elementów krajobrazu i ułatwianie przemieszczania się gatunków w obrębie całego krajobrazu,
- modyfikacja spływu powierzchniowego i mikroklimatu,
- funkcja przeciwerozyjna,
- modyfikacja przebiegu zakłóceń,
- refugium,
- przemieszczanie materii i energii,
- wzbogacające i regulujące oddziaływanie na otaczające tło.⁶

Korytarze ekologiczne są ważnym elementem przyrody ożywionej. Nie są formą bezpośredniej ochrony przyrody (brak odnośnika w ustawach, rozporządzeniach itp.) jednak ich granice i rozmieszczenie należy bezwzględnie uwzględniać przy planowanych inwestycjach o charakterze antropogenicznym. Ich przerwanie lub całkowite zniszczenie wpływa bowiem na rozerwanie sieci powiązań ekologicznych o charakterze: regionalnym, krajowym a nawet międzynarodowym.

Korytarze ekologiczne - to obszary łączące różne jednostki przestrzenne krajobrazu, relatywnie wąskie i różniące się od otaczającego tła.

W granicach województwa śląskiego znajduje się 7 obszarów węzłowych i 8 korytarzy ekologicznych, wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej ECONET - Polska (Liro A. 1995, 1998).

Głównymi korytarzami ekologicznymi na terenie Powiatu Cieszyńskiego są:

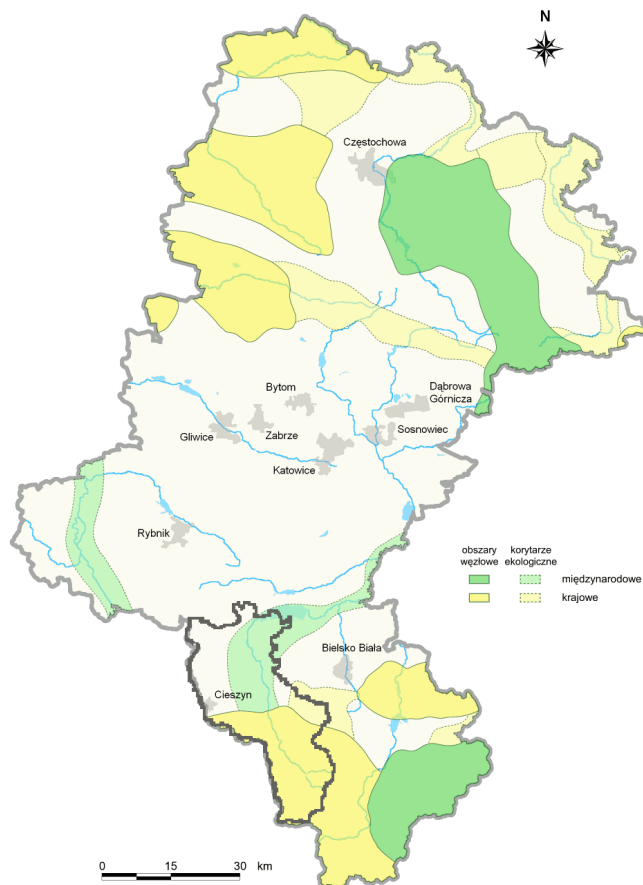
- korytarz ekologiczny Górnej Wisły (górna część korytarza Wisła – Morawa), który posiada status korytarza międzynarodowego,
- korytarz ekologiczny Beskid Śląski – Wyżyna Śląska, o charakterze ponadregionalnym,

⁶ <http://2007.przyroda.katowice.pl>, 2012

- korytarz ekologiczny Szyndzielni – posiadający status korytarza krajowego.

We wszystkich trzech przypadkach korytarze ekologiczne mają na celu zapewnienie swobodnej migracji: ptactwa, gadów i płazów, ssaków i ryb. Migracji podlega także flora.

Rozmieszczenie przestrzenne korytarzy ekologicznych i obszarów węzłowych zlokalizowanych w granicach województwa śląskiego (w tym w granicach powiatu cieszyńskiego) przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 13 Elementy krajowej sieci ekologicznej ECONET – Polska w województwie śląskim i powiat cieszyński na ich tle

Na żółto zaznaczono krajowe obszary węzłowe.

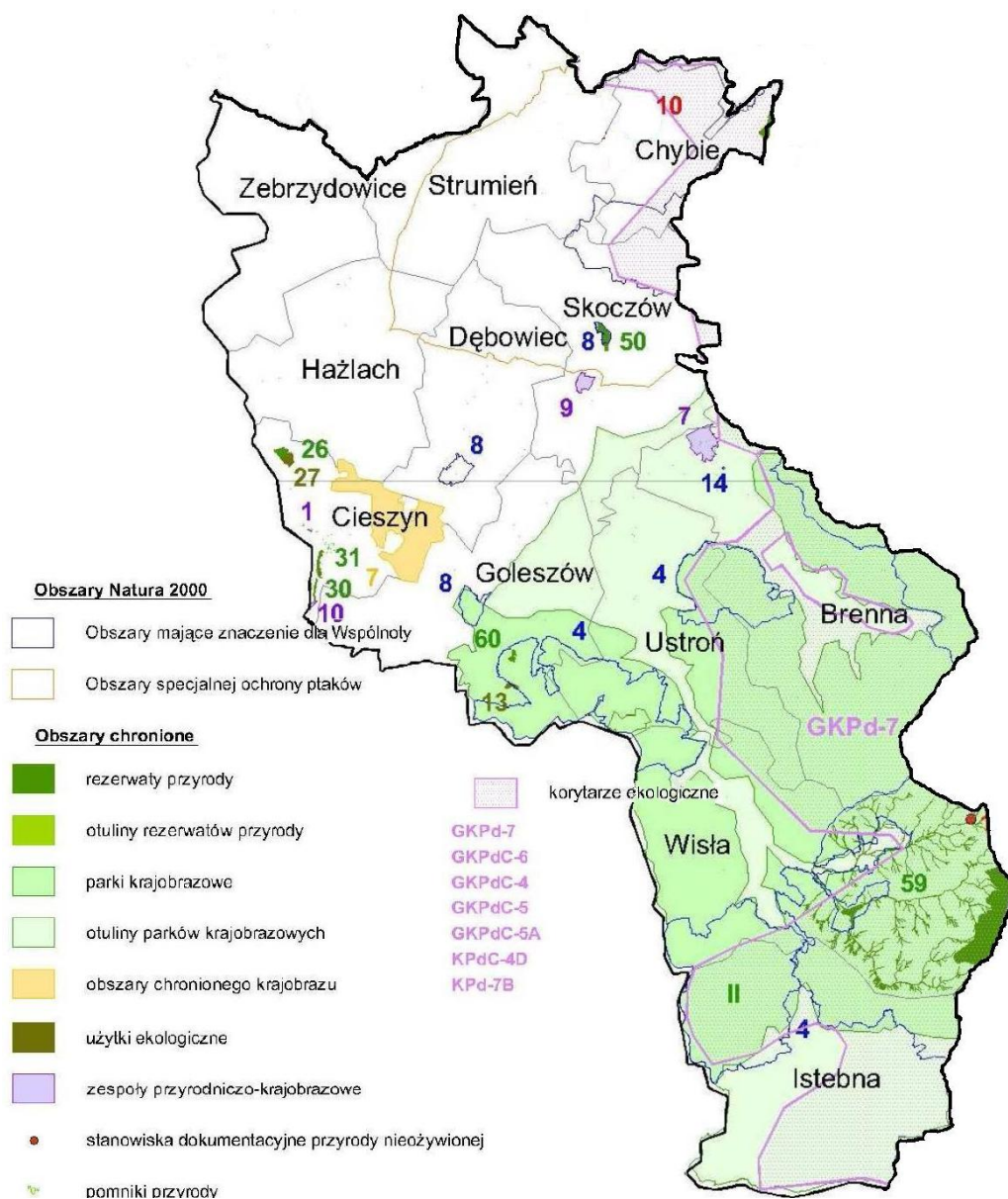
Na zielono zaznaczono międzynarodowe obszary węzłowe.

Źródło: http://2007.przyroda.katowice.pl/econet_polska.html

Aby wyznaczone korytarze ekologiczne mogły spełniać swoje funkcje, niezbędne jest wprowadzenie ich do planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego, jako ważnego dokumentu w procesie planowania przestrzennego w gminach. Należy przeprowadzić konsultacje i dokonać uzgodnienia korytarzy ekologicznych z sąsiednimi województwami oraz z przygranicznymi województwami w Czechach i na Słowacji. Wskazane byłoby zapewnienie komplementarności korytarzy ekologicznych wyznaczonych w województwie śląskim z krajową siecią ekologiczną i z Paneuropejską Siecią Ekologiczną (Bennett 1999). Konieczne jest podjęcie dalszych studiów i badań nad identyfikacją i wyznaczeniem korytarzy ekologicznych dla roślin, bezkręgowców i pozostałych kręgowców. [...] Należy dążyć do opracowania szczegółowego programu ochrony, kształtowania i udrażniania korytarzy ekologicznych, w pierwszej kolejności w miejscach newralgicznych. [...] Istotne jest także stworzenie systemu monitoringu kolizji zwierząt z barierami oraz użytkowania przez nie korytarzy ekologicznych.⁸

⁷ Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce” Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r.

⁸ Korytarze ekologiczne w województwie śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa, Jerzy B. PARUSEL, Katarzyna Skowrońska, Agnieszka WOWER, Konferencja międzynarodowa „Wdrażanie koncepcji korytarzy ekologicznych w Polsce” Zakład Badania Ssaków Polskiej Akademii Nauk Białowieża, 20–22 XI 2008 r.

Rysunek 14 Obszary przyrodniczo cenne na tle mapy powiatu cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy województwa śląskiego zamieszczonej w projekcie „Prognozy oddziaływania na środowisko Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego” 2012

LEGENDA:

II Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego

Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty:

4 Beskid Śląski

14 Kościół w Górkach Wielkich

8 Cieszyńskie Źródła Tufowe

Użytki ekologiczne:

13 Góra Tuł

27 Łąki na Kopcach

Rezerваты przyrody:

26 Kopce

30 Lasek Miejski nad Olzą

31 Lasek Miejski nad Puńcówką

50 Skarpa Wiślicka

59 Wisła

60 Zadni Gaj

Gmina Strumień z gminą Chybie stanowią jeden z największych w Polsce ośrodków hodowli karpia i pstrąga. W związku z aktywnością wędkarzy i środowisk rybackich zamieszkujących obszar nazywany od dawien dawna Żabim Krajem powołano towarzystwo Lokalna Grupa Rybacka „Żabi Kraj”.

Gminy wchodzące w skład Stowarzyszenia to pięć gmin powiatu cieszyńskiego (Chybie, Dębowiec, Skoczów, Strumień, Zebrzydowice) oraz dwie gminy powiatu pszczyńskiego (Goczałkowice-Zdrój, Pawłowice).

Celami i działaniami Stowarzyszenia są:

- działanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów zależnych od rybactwa,
- aktywizowanie i integrowanie społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa,
- łagodzenie skutków zmian strukturalnych w sektorze rybactwa,
- opracowanie i przyjęcie Lokalnej Strategii Rozwoju Obszarów Rybackich,
- prowadzenie działalności szkoleniowej i wydawniczej,
- współpraca między regionalna i międzynarodowa rozwijająca wymianę doświadczeń i dobrych praktyk, które przyczyniają się do innowacyjności działań Stowarzyszenia.

4. ISTNIEJĄCY STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ODDZIAŁYWANIEM

4.1 Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza atmosferycznego na terenie powiatu cieszyńskiego jest kształtowana przez lokalną emisję zanieczyszczeń, których źródłem są indywidualne gospodarstwa domowe, kotłownie miejskie i osiedlowe oraz zakłady produkcyjno - usługowe. Układ sieci osadniczej terenu powiatu cieszyńskiego sprawia, że emisja ta ma charakter rozproszony.

Wzdłuż sieci ciągów komunikacyjnych (drogi, koleje) koncentruje się emisja spalin i hałasu. Ponadto poważnym źródłem zanieczyszczeń jest ich imisja z obszarów sąsiednich, w głównej mierze z rejonów Trzyńca (przy wiatrach S i SW) oraz Ostrawsko - Karwińskiego Okręgu Przemysłowego i Rybnickiego Okręgu Węglowego (przy wiatrach W, NW, N).

Emisja przemysłowa determinowana jest ilościami gazów i pyłów wprowadzanych do powietrza z danej instalacji oraz sposobami monitorowania tej emisji, których dopuszczalne poziomy określone są w wydawanych przez Starostę decyzjach oraz pozwoleniach zintegrowanych (określających rodzaje i ilości gazów i pyłów dopuszczonych do wprowadzania do powietrza z danej instalacji oraz sposoby monitorowania tej emisji, zmierzające do stosowania zwłaszcza w dużych zakładach technologii najmniej szkodzącej środowisku).

W świetle obserwowanego spadku emisji z sektora przemysłowego rośnie znaczenie zanieczyszczeń pochodzących z sektora komunalnego (tzw. niska emisja), a także z transportu samochodowego (emisja powierzchniowa i liniowa). Stają się one obecnie ważnym problemem wymagającym pilnego rozwiązania.

Zgodnie z ustawą - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) przygotowanie i zrealizowanie Programu ochrony powietrza wymagane jest dla stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych, powiększonych w stosownych przypadkach o margines tolerancji, choćby jednej substancji, spośród określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 roku w sprawie poziomu niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 47, poz. 281). Do stref takich na obszarze województwa śląskiego zakwalifikowano między innymi strefę bielsko żywiecka do której zalicza się powiat cieszyński. Roczna ocena jakości powietrza za rok 2007 stanowiła podstawę do stworzenia Programów ochrony powietrza, natomiast za rok bazowy do analizy przyjęto rok 2006, jako najbardziej niekorzystny pod względem warunków meteorologicznych i sytuacji aerosanitarnej na terenie województwa śląskiego. Zgodnie z wykonaną klasyfikacją w 2010 roku dla strefy bielsko - żywieckiej (w której leży Powiat Cieszyński) został wykonany program ochrony powietrza z uwagi na:

- przekroczenie dopuszczalnej częstości przekraczania poziomu dopuszczalnego 24-godz. stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ w roku kalendarzowym,
- przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w roku kalendarzowym.

W związku z tym w 2010 roku został sporządzony i przyjęty uchwałą Nr III/52/15/2010 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16 czerwca 2010 r. „Program ochrony powietrza dla strefy bielsko - żywieckiej”.

Według Raportów o stanie środowiska za lata 2009-2010 opracowanych przez WIOŚ wynika, iż badania jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu cieszyńskiego prowadzone są w jednym punkcie monitoringowym w Cieszynie przy ulicy Mickiewicza. W 2009 roku zanotowano w Cieszynie:

- a) najwyższy w województwie śląskim wzrost stężeń SO₂ o 83% w porównaniu do 2008 roku,
- b) wzrost stężenie niklu o 60% w porównaniu do 2008 roku,
- c) wzrost stężenie B(α)P o 644% w porównaniu do 2008 roku.

Dane te wskazują na znaczne pogorszenie stanu powietrze w 2009 roku.

Według Raportu o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2010 roku opracowanego przez WIOŚ na terenie powiatu cieszyńskiego emisja zanieczyszczeń do powietrza w stosunku do roku 2009 średnio wzrosła średnio o 18%. Jedynie zanieczyszczenie dwutlenkiem siarki zmniejszyło o się w porównaniu do roku 2009 o około 3%. Emisja tlenu azotu zwiększyła się o około 20%, emisja tlenu węgla zwiększyła się o 15%, emisja dwutlenku węgla zwiększyła się o 3%, a pyłu zawieszonego o 46% w porównaniu do roku 2009.

W 2010 roku zanotowano 42 przypadki przekroczeń dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀, 3-krotne przekroczenia zawartości w powietrzu. W powiecie cieszyńskim, odnotowano również utrzymujące się ponadnormatywne stężenie bezo-α-pirenu oraz ozonu.

Mimo tak powiększających się stężeń substancji szkodliwych w powietrzu teren powiatu cieszyńskiego pod kątem ochrony zdrowia został zakwalifikowany do:

- a) pod względem zawartości SO₂ - do klasy C

- b) pod względem zawartości NO₂ - do klasy A
- c) pod względem zawartości benzenu - do klasy A.

Ogólna ocena powiatu cieszyńskiego to strefa „C” czyli w strefa wymagająca działań naprawczych. Jest to powód włączenia powiatu cieszyńskiego do realizacji Programu Ochrony Powietrza dla stref województwa śląskiego opracowanego przez Marszałka Województwa Śląskiego., który został opracowany i przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/52/15/2010 z dnia 16 czerwca 2010 roku.

W 2011 roku nie wykonywano szczegółowych badań dla Powiatu Cieszyńskiego, który podobnie jak bielski i żywiecki znalazł się w Strefie Śląskiej, dlatego niezbędne jest opisanie wyników dla całej strefy. Ocenę dla strefy śląskiej wykonano w oparciu o: całoroczne serie badań na automatycznych stacjach monitoringowych zlokalizowanych w Cieszynie, Żywcu, Złotym Potoku oraz Wodzisławiu Śląskim. Po dokonaniu oceny strefy z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia dla strefy śląskiej stwierdzono, iż Strefa Śląska badana ze względu na zanieczyszczenie pyłem PM₁₀ mieści się w klasie C. Na wszystkich stanowiskach pomiarowych w strefie stwierdzono wyższą niż 35 dopuszczalną częstość przekraczania poziomu 24-godzinnego wynoszącego 50 µg/m³: w Cieszynie zanotowano – 55 µg/m³.

W porównaniu do 2010 roku częstości przekroczeń w 2011 roku w strefie śląskiej zmniejszyły się na ośmiu stanowiskach, a wzrosły na dwóch stanowiskach w tym o 30% w Cieszynie.

4.2 Wody powierzchniowe i podziemne

Według stanu na koniec 2010 roku 57,8% ludności powiatu cieszyńskiego korzysta z sieci kanalizacji sanitarnej.

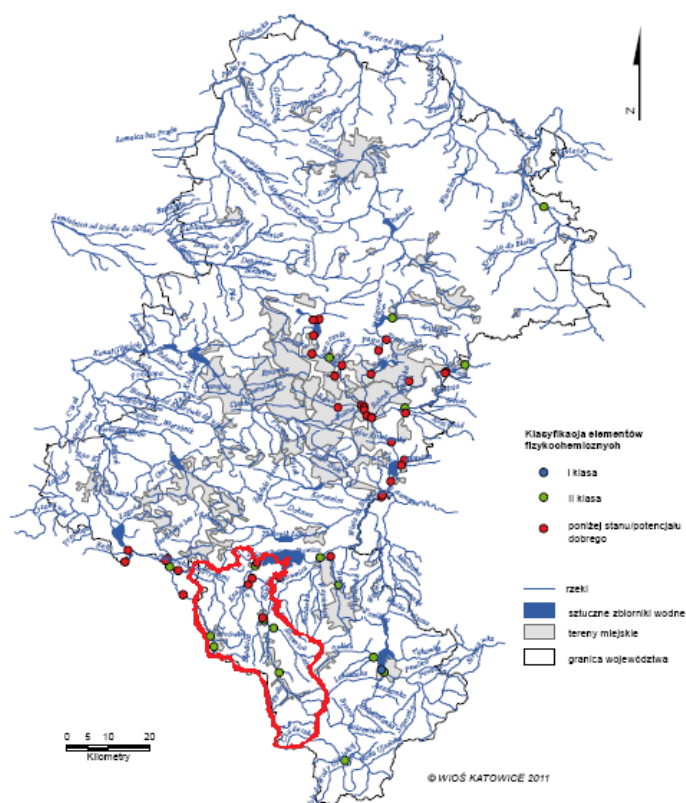
Jakość wód rzeki Wisły kontrolowana jest w ramach monitoringu diagnostycznego WIOŚ. W latach 2007-2009 r. monitoring diagnostyczny w zlewni Małej Wisły prowadzony był w 5 punktach pomiarowych (od źródeł do ujścia Przemszy). Wody w całym swoim biegu były o umiarkowanym stanie ekologicznym z pominięciem 1 punktu, gdzie sklasyfikowano je, jako wody stanu ekologicznego sklasyfikowanego jako słaby.

W 2009 roku według klasyfikacji wskaźników fizykochemicznych przekroczenia wartości dopuszczalnych dobrego stanu chemicznego wód wynoszące dla rtęci 0,07 µg Hg/l w 2009 roku wystąpiły w Czarnej Wiselce, Małej Wiśle poniżej zbiornika w Wiśle.

Jakość wód rzeki Olzy kontrolowana jest także w ramach monitoringu diagnostycznego WIOŚ. W latach 2007-2009 prowadzony był w 3 punktach pomiarowych. Według oceny stanu ekologicznego uznane zostały jako stan umiarkowany i dobry.

W 2010 badanie były także osady wód powierzchniowych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. Badano wody rzeki Olzy w punkcie 11437/410. Badania wykazały występowanie osadów często szkodliwie oddziałujących na organizmy żywe.

Wyniki badań wód powierzchniowych w 2011 roku ilustruje poniższy rysunek.

Rysunek 15 Jakość wód powierzchniowych powiatu cieszyńskiego na tle województwa śląskiego

Źródło: WIOŚ, 2012

Z rysunku zamieszczonego powyżej wynika, iż w 2011 roku badania prowadzone były w 7 punktach, z czego w 4 zanotowano II klasę czystości, natomiast w 3 punktach wody były poniżej potencjału dobrego. W programie Państwowego Monitoringu Środowiska w sieci regionalnej w roku 2010 zaplanowano badanie jakości wód podziemnych na terenie powiatu cieszyńskiego w 3 punktach. Dobry stan chemiczny wód podziemnych badanych na poziomie regionalnym, w zakresie oznaczanych wskaźników, wystąpił we wszystkich punktach. Przeważały wody III klasy, które wystąpiły w 2 punktach (1139K i 1111K). Wody najlepszej I klasy jakości stwierdzono w 1 punkcie wód wglębnych (nr 109K).

4.3 Ochrona powierzchni ziemi

Ukształtowanie powierzchni terenu powiatu cieszyńskiego sprzyja powstawaniu procesów geodynamicznych, ruchów osuwiskowych, które stwarzają zagrożenie dla projektowanych i istniejących obiektów budowlanych. Występowanie procesów osuwiskowych obserwuje się w szczególności w części południowej powiatu, w obrębie stoków górskich oraz w części północnej powiatu na zboczach o znacznym nachyleniu, gdzie w podłożu występują łupki.

Także zagrożeniem dla powierzchni ziemi oraz przyczyną degradacji terenów i naruszania równowagi w ekosystemie jest rozwój przemysłu na gruntach zdegradowanych w wyniku działalności przemysłowej prowadzi się rekultywację w miarę jak grunty te stają się zbędne całkowicie lub częściowo do prowadzenia takiej działalności.

W ramach Systemu Ochrony Przeciwośuwiskowej prowadzonej przez Państwowy Instytut Geologiczny na terenie powiatu w 2010 i 2011 roku wykonano mapy osuwisk i terenów zagrożonych osuwaniem się ziemi dla 8 gmin (Skoczów, Ustroń, Cieszyn, Zebrzydowice, Hażlach, Istebna, Golezów i Dębowiec). Zidentyfikowano 488 osuwisk z czego na obszarze:

- a) Gminy Cieszyn – 82,
- b) Gminy Dębowiec – 22,
- c) Gminy Hażlach – 83,
- d) Gminy Istebna – 215,

e) Gminy Skoczów – 88

Aktualnie opracowywane są mapy osuwiska dla dwóch kolejnych gmin Brennej i Wisły.

4.4 Hałas

Głównymi i podstawowymi źródłami hałasu są ciągi komunikacyjne oraz działalność przemysłowa.

W ciągu ostatnich lat systematycznie wzrasta ruch tranzytowy powodując znaczny wzrost zanieczyszczenia powietrza emisją spalin oraz wzrost uciążliwości związanych z hałasem. Program Państwowego Monitoringu Środowiska w ramach sieci regionalnej przewiduje badania hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich oraz linii kolejowych – w miejscach o szczególnym zagrożeniu (węzły drogowe, drogi tranzytowe przebiegające w pobliżu zabudowy mieszkaniowej). Badania hałasu komunikacyjnego prowadzone są w cyklu pięcioletnim, w stałych punktach wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Według badań przeprowadzonych w 2010 roku na obszarze powiatu w 2 punktach położonych w Skoczowie (ul. Górny Bór/Mickiewicza i ul. Objazdowa/Mickiewicza – DK69) wynika iż poziomy emisji hałasu zostały przekroczone:

- a) w punkcie nr 1 w porze dzieńno – wieczorno - nocnej o 9,5 dB, natomiast w porze nocnej o 5,1 dB
- b) w punkcie nr 2 w porze nocnej o 1,7 dB.

W 2011 roku na obszarze powiatu cieszyńskiego Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadził pomiary hałasu w dwóch punktach zlokalizowanych na terenie gminy Strumień (ul. Pszczyńska, i ul. 1 Maja), oraz w jednym punkcie na terenie Gminy Brenna (ul. Górską). Uzyskane wyniki wskazują:

Strumień przy ulicy Pszczyńskiej:

- a) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dzieńno – wieczorno - nocnej o 10,6 dB,
- b) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej o 9,3 dB,
- c) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej N o 7,2 dB

Skoczów przy ulicy 1 Maja:

- a) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dzieńno – wieczorno - nocnej o 9,1 dB,
- b) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej o 6 dB,
- c) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej o 5,9 dB

Brenna przy ulicy Górskiej:

- a) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dzieńno – wieczorno - nocnej o 13,0 dB,
- b) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu porze dziennej o 11,7 dB,
- c) przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w porze nocnej o 10,0 dB,

Uciążliwości hałasowe powodowane ruchem kołowym na badanych drogach miejscowościach Skoczów i Brenna stanowią podstawę do programowania zadań w zakresie ochrony środowiska przed hałasem, prowadzenia planowych i doraźnych działań organizacyjnych i technicznych oraz prawidłowego podejmowania decyzji w sprawie wykorzystania terenów na cele inwestycyjne oraz właściwego zagospodarowania przestrzennego terenów bezpośrednio usytuowanych w sąsiedztwie uciążliwych dróg.

4.5 Promieniowanie niejonizujące

Podstawowym elementem ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest informacja o występujących poziomach pól. Zniesiony został obowiązek posiadania pozwolenia na emitowanie pól elektromagnetycznych, jednak nałożono obowiązek zgłoszenia instalacji oraz wykonania pomiarów natężenia pól elektromagnetycznych na prowadzących instalacje i użytkowników urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne. Pomiary należy przeprowadzać bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia i każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy urządzenia.

Od 2008 r. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi monitoring pól elektromagnetycznych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221 poz. 1645).

W 2009 roku w ramach działalności inspekcyjnej w ramach okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych przeprowadzono na terenie powiatu cieszyńskiego badania w trzech punktach pomiarowych w Wiśle, w Cieszynie i w Koniakowie. Wykonane pomiary wyniosły odpowiednio 0,21 V/m, 0,27 V/m, 0,21 V/m i nie wykazały przekroczeń wartości dopuszczalnej, która wynosi 7 V/m.

W 2010 roku przeprowadzono podobne badania w 5 punktach na obszarze powiatu cieszyńskiego, wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wskazywały:

- a) Ustroń - 0,25 V/m,
- b) Skoczów - 0,25 V/m,
- c) Zebrzydowice - 0,8 V/m,
- d) Brenna - 0,2 V/m,
- e) Chybie - 0,52 V/m.

W 2011 roku Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach także prowadził na terenie powiatu cieszyńskiego badania poziomu promieniowania niejonizującego. Punkty pomiarowe zlokalizowane były:

- a) na obszarze miasta Cieszyn
 - a. Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych miasta Cieszyn, w centralnej jego części, na płycie rynku. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,34 V/m.
- b) na terenie gminy Istebna
 - a. Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych gminy Istebna na terenie miejscowości Koniaków na działce (Koniaków 628) przed budynkiem użyteczności publicznej w luźnej zabudowie. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,26 V/m.
- c) na terenie miasta Wisła
 - a. Punkt pomiarowy P-1 poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku zlokalizowano w granicach administracyjnych miasta Wisła, w południowej jego części, na terenie Klubu Sportowego „Wisła Ustronianka”. Wyniki nie przekraczały wartości dopuszczalnych i wyniosły 0,20 V/m.

Tabela 2 Ocena stanu środowiska powiatu wskazuje następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska:

Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Hałas
pogorszenie jakości powietrza ze względu na pył zawieszony (46% w stosunku do roku 2009) przy szlakach komunikacyjnych, emisja zanieczyszczeń z rejonów Trzyńca, Ostrawsko-Karwińskiego Okręgu Przemysłowego i Rybnickiego Okręgu Węglowego pogorszenie jakości powietrza na obszarze powiatu pod względem zawartości ozonu w warstwie przyziemnej (troposferycznej), wzrastająca liczba obszarów stref zakwalifikowanych do klasy C, niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym	nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na części obszarów wiejskich, niski stopień oczyszczania ścieków, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi, pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w obrębie terenów zurbanizowanych, brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej oraz brak racjonalizacji gospodarki wodnej w sektorze przemysłowym oraz wodochłonność procesów produkcyjnych	ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i powolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów, postępujący proces degradacji obszarów „cichych”, nie uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań związanych z ochroną przed hałasem

Źródło: opracowanie własne

5 OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Istotnym elementem określenia, analizy i oceny potencjalnych negatywnych oddziaływań na poszczególne aspekty środowiskowe, jest tzw. „opcja zerowa”, czyli prognoza w jakim kierunku zmieniałoby się środowisko w przypadku braku realizacji planowanych zadań.

Często mylnie przyjmuje się, że niepodejmowanie działań, ma charakter prośrodowiskowy. Tymczasem są sytuacje, gdy planowane działania pozwalają na porządkowanie struktur i procesów, a osiągnięte efekty pośrednio niosą korzyści także środowiskowe.

Przewiduje się, że brak realizacji postanowień aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” spowodowałby następujące skutki:

pozytywne dla środowiska i mieszkańców	negatywne dla środowiska i mieszkańców
Ograniczenie ryzyka zanieczyszczenia wód i gleb oraz czasowych uciążliwości akustycznych w czasie prac polegających na budowie sieci kanalizacyjnej czy remontach dróg, Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo, w tym obszarów Natura 2000.	Brak zainteresowania powiatem cieszyńskim i jego walorami przyrodniczymi z powodu braku informacji turystycznej, Brak nowych interesujących atrakcji turystycznych, co zmniejszy zainteresowanie turystyczne powiatem, Brak informacji dla budownictwa dotyczących terenów zagrożonych zjawiskami osuwiskowymi, Brak jednoznacznych i aktualnych badań gleb, Brak działań zmierzających do ochrony lasu co wiąże się z narażeniem na pożary, zagrożeniem upraw leśnych zwierzyną leśną oraz zwiększeniem ryzyka pojawienia się dużej populacji szkodników, Wzrost niekorzystnych oddziaływań wynikających z intensywnego ruchu komunikacyjnego, Brak terenów rekreacyjnych przeznaczonych dla wypoczynku weekendowego dla mieszkańców i turystów, Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych ściekami z powodu słabo rozwiniętej infrastruktury sieci kanalizacji sanitarnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, Brak realizacji obowiązujących przepisów o utrzymaniu czystości i porządku, Pogorszenie się stanu powietrza z powodu coraz większego zużycia paliw nieekologicznych, co wiąże się z brakiem działań termomodernizacyjnych, Zwiększenie emisji zanieczyszczeń i poziomu hałasu z powodu braku modernizacji i remontów dróg, Niskie wykorzystanie energii odnawialnej w bilansie energetycznym, co powoduje zwiększenie zanieczyszczeń powietrza, Brak oznakowanych i wytyczonych tras rowerowych, co nie sprzyja rozwojowi turystyki rowerowej i aktywności sportowej, Brak lub niski poziom edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży, a także dorosłej części społeczeństwa powiatu.

Źródło: opracowanie własne

Analiza powyższych skutków braku realizacji aktualizacji „Programu...” prowadzi do wniosku, iż niezrealizowanie dokumentu wywołać może zarówno skutki pozytywne jak i negatywne. Niemniej na szesnaście głównych i ogólnie sformułowanych skutków wymienionych powyżej, jedynie tylko dwa są pozytywne. Należy podkreślić, iż najważniejsze i najgłębsze skutki mogą wystąpić w sferze ekologicznej. Brak realizacji zaproponowanych działań odnoszących się bezpośrednio do walorów ekologicznych powiatu cieszyńskiego (budowa sieci kanalizacji, termomodernizacje budynków wymiany kotłowni, modernizacji dróg) może doprowadzić do ogólnego pogorszenia się stanu środowiska przyrodniczego.

Istotne są jednak postawy społeczne i realizowana w całym okresie programowania szeroko pojęta edukacja ekologiczna mająca na celu stałe podnoszenie świadomości zarówno dzieci i dorosłych. Wynika to z faktu, iż wśród społeczeństw gorzej wykształconych powszechnie akceptowane są postawy antyekologiczne (dewastacja zasobów przyrody, brak

oszczędzania wody, segregacji odpadów), a brak perspektyw na polepszenie lub zmianę sytuacji będzie tylko pogłębiać patologiczne zachowania.

Można przypuszczać jednak, iż zaniechanie realizacji działań związanych z rozbudową sieci wodociągowej oraz rozbudową sieci kanalizacyjnej, przebudową i modernizacjami układu komunikacyjnego powiatu cieszyńskiego, a także z termomodernizacją budynków spowoduje brak dodatkowych emisji zanieczyszczeń do środowiska, a tym samym pogorszenia jego jakości. Jednak działania negatywne występować będą głównie w czasie realizacji inwestycji, będą to oddziaływania krótkookresowe i nie długofalowe. Po zrealizowaniu inwestycji oddziaływanie będą pozytywne w postaci braku zrzutu nieoczyszczonych ścieków do rowów i potoków, zmniejszeniem zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w skutek płynniejszego ruchu pojazdów samochodowych. Z drugiej strony istotnym jest poprawa dostępności komunikacyjnej regionu oraz ochrony środowiska, co będzie warunkować rozwój gospodarczy.

Reasumując, należy stwierdzić, iż korzystnym z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i zdrowia ludzi jest wariant doprowadzenia do realizacji celów długoterminowych zapisanych w aktualizacji „Programu...”.

Presja społeczna na zagospodarowywanie coraz to nowych terenów, w tym atrakcyjnych przyrodniczo oraz ogólna sytuacja społeczno-gospodarcza panująca w Polsce nie pozwoli na uniknięcie konfliktowych aspektów rozwoju poszczególnych sfer życia. Należy zatem wcześniej opracować takie plany działań, które umożliwią rozwój powiatu cieszyńskiego przy jednoczesnym zachowaniu równowagi ekologicznej.

Istotnym elementem jest także wyznaczenie dogodnych lokalizacji planowanych inwestycji zarówno pod względem środowiskowym, przyrodniczym i społecznym, ma to ogromne znaczenie przede wszystkim dla działania dotyczącego opracowania projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio – niedzielного. Na etapie opracowywania niniejszej prognozy nie ma możliwości oceny oddziaływania tych inwestycji ze względu na brak konkretnych planów realizacyjnych i lokalizacyjnych, będzie to możliwe po ustaleniu zakresów inwestycji i ich szczegółowych lokalizacji. Nie zmienia to faktu iż inwestycje te muszą być zgodnie z aktualnie obowiązującymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego poszczególnych gmin na terenie których realizowane będą inwestycje.

Tabela 3 Przewidywane negatywne i pozytywne skutki braku realizacji postanowień aktualizacji „Programu...”

Elementy środowiska	Cele zapisane z projekcie „Programu...”	Skutki o charakterze pozytywnym	Skutki o charakterze negatywnym
Różnorodność biologiczna	Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000 Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin Ochrona i zrównoważony rozwój lasów Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych - racjonalna gospodarka wodami Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii Edukacja ekologiczna	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego intensyfikacją wykorzystania walorów przyrodniczych polegającego na penetracji terenów cennych przyrodniczo, w tym obszarów zaliczonych do sieci Natura 2000.	Brak informowania społeczeństwa o ekologicznych walorach florystyczno – faunistycznych powiatu, wynikiem czego będzie następował wzrost zachowań patologicznych społeczeństwa polegających na grabieżach, dewastacjach, zaśmiecanie terenów przyrodniczo – leśnych. Brak restytucji rzadkich gatunków roślin i zwierząt następstwem czego będzie ubożenie fauny i flory Ubożenie roślinności z powodu zanieczyszczenia wód i gleby ściekami nieoczyszczonymi oraz z powodu zanieczyszczenia powietrza Zanieczyszczenie terenów odpadami co spowoduje zagrożenia dla roślinności i dla wolno żyjących zwierząt
Ludzie	Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000 Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin	Czasowe uciążliwości związane z hałasem w trakcie realizacji prac związanych z budową kanalizacji sanitarnej czy remontami dróg	Słaba informacja turystyczna o regionie Słaba informacja o powiecie i jego walorach przyrodniczych, inwestycyjnych, a także edukacyjnych. Brak informacji o możliwych zagrożeniach budowlanych (osuwiskowych) Degradacja lasów objawiająca się m.in. nielegalnym gromadzeniem śmieci.

	Ochrona i zrównoważony rozwój lasów Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych - racjonalna gospodarka wodami Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki Edukacja ekologiczna		Niska jakość dróg, słaby dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej. Utrudnienie dostępu do edukacji ekologicznej i kształtowaniu pozytywnych postaw wobec środowiska przyrodniczego.
Zwierzęta i rośliny	Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki Edukacja ekologiczna Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych - racjonalna gospodarka wodami Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego zagospodarowaniem miejsc wypoczynku weekendowego zgodnie z PZP gmin powiatu cieszyńskiego Zmniejszenie zagrożenia związanego z niszczeniem siedlisk w trakcie działań związanych z budową sieci kanalizacyjnej, wodociągowej czy drogowej	Brak możliwości spędzania wolnego sobotnio niedzielnego czasu w sposób aktywny. Brak edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży nt. walorów florystycznych i faunistycznych powiatu. Brak informacji i edukacji turystycznej w regionie Brak nowych terenów zieleni miejskiej podnoszącej jakość życia mieszkańców, w tym zieleni izolacyjnej.
Wody, zasoby naturalne	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych - racjonalna gospodarka wodami Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego zagospodarowaniem miejsc wypoczynku weekendowego zgodnie z PZP gmin powiatu cieszyńskiego Zmniejszenie zagrożenia powstającego w trakcie działań związanych z budową sieci kanalizacyjnej, wodociągowej czy drogowej	Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej. Niska jakość wód na terenie powiatu z powodu zanieczyszczenia odpadami nielegalnie lokowanymi w rowach i zagajnikach, brak sprawnie działającej selektywnej zbiórki Niska jakość infrastruktury komunikacyjnej w regionie
Powietrze	Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000 Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki Monitoring środowiska	Brak dodatkowych zanieczyszczeń powietrza i wody powstających w wyniku zwiększonej ilości turystów. Niezwiększające się zanieczyszczenie powietrza w wyniku braku intensyfikacji wykorzystania turystycznego powiatu	Wzrost emisji zanieczyszczeń powietrza spowodowany brakiem działań zmierzających do likwidacji lub ograniczenia źródeł emisji, w tym zwłaszcza dotyczy to zagadnień tzw. niskiej emisji oraz z powodu braku działań termomodernizacyjnych. Wzrost emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych spowodowany niską jakością dróg i długim czasem podróży Brak wspólnego systemu informacji polsko – czeskiej nt. zagrożeń środowiskowych
Powierzchnia ziemi, krajobraz	Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki Edukacja ekologiczna Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych - racjonalna gospodarka wodami Minimalizacja wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska	Brak zmiany krajobrazu w wyniku inwestycji polegających na budowie nowych odcinków dróg.	Brak dostatecznych działań edukacyjnych będących przyczyną degradacji terenów atrakcyjnych przyrodniczo objawiająca się m.in. nielegalnym gromadzeniem śmieci. Wzrost ilości ścieków nieczyszczonych odprowadzanych bezpośrednio do rzek i gleby będący wynikiem zmniejszającego się tempa rozwoju infrastruktury ochrony środowiska, w tym szczególnie kanalizacji sanitarnej.

	odpadami		
Klimat	Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki Edukacja ekologiczna	Zmniejszona antropopresja przy braku rozwoju turystyki na terenach atrakcyjnych Brak zwiększenia ruchu samochodowego przyczyni się do zwiększenia zagrożenia dla stanu powietrza	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w temacie ochrony klimatu Pogorszenie warunków życia powiecie (szczególnie na obszarze miast) negatywne oddziaływanie centrum Cieszyna, Ustronia, Wisły, Skoczowa miast na ogólne warunki mikroklimatyczne z powodu zanieczyszczenia powietrza Pogarszanie się warunków, zwłaszcza w okresie letnim, spowodowane większym ruchem komunikacyjnym, co w konsekwencji przyczyni się do pogorszenia stanu zdrowia mieszkańców.
Zabytki	Minimalizacja wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki Edukacja ekologiczna	Brak rozwoju turystycznego przyczyni się do niższej presji na zabytki i ich niszczenie (brak dodatkowych ilości odpadów, dodatkowego ruchu komunikacyjnego)	Brak promocji turystycznej powiatu. Brak świadomości dotyczącej dbałości o dziedzictwo powiatu cieszyńskiego
Dobra materialne	Minimalizacja wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami	Brak rozwoju turystycznego przyczyni się do lepszego zachowania dziedzictwa kulturalnego (brak dodatkowych ilości odpadów, dodatkowego ruchu komunikacyjnego)	Ubożenie dóbr w wyniku braku ich promocji i informacji a także edukacji w tym zakresie. Brak ład przestrzennego rozumianego jako zachowanie równowagi pomiędzy poszczególnymi funkcjami w powiecie cieszyńskim.

Źródło: opracowanie własne

Realizacja celów zapisanych w aktualizacji „Programu...” wraz z uwzględnieniem uwag zapisanych na końcu niniejszej Prognozy doprowadzi do ogólnej poprawy stanu środowiska przyrodniczego i zdrowia mieszkańców powiatu. Wśród aspektów niosących realne zagrożenia wystąpienia sytuacji niekorzystnych z punktu widzenia oddziaływań na środowisko, można zaliczyć przede wszystkim urządzanie terenów wypoczynkowych dla mieszkańców i turystów, co przyczynić się może do zwiększonej presji na obszary cenne przyrodniczo i krajobrazowo, a także obszary należące do sieci NATURA 2000. Nie mniej jednak planowanie tego rodzaju inwestycji poprzedzone będzie ustaleniem zgodności tych działań z Planami Zagospodarowania Przestrzennego poszczególnych gmin na terenie których zaplanowane będą te działania. Dlatego nie możliwa jest lokalizacja tego rodzaju inwestycji na terenach gdzie gminne Plany Zagospodarowania Przestrzennego nie dopuszczają takich działań. W związku z tym realizacja tego typu działań będzie poprzedzona szerokimi konsultacjami i uzgodnieniami z organizacjami ekologicznymi, a także jednostkami nadzorującymi w celu wyboru lokalizacji i sposobu realizacji, które w żadnym stopniu przyczynią się do zagrożenia dla terenów cennych przyrodniczo.

W wyniku realizacji zdecydowanej większości zadań zaproponowanych z projekcie aktualizacji :Programu...” podkreśla się spodziewane realne bardzo wysokie korzyści przede wszystkim ekologiczne, a także pozaprzyrodnicze - społeczne i gospodarcze.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne jak i nieinwestycyjne ujęte do realizacji w ramach poszczególnych celów w projekcie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”.

Realizacja niektórych przedsięwzięć inwestycyjnych może powodować znaczące oddziaływania na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 (także na jego integralność) a także na środowisko, a w szczególności na różnorodność biologiczną, ludzi, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat i zasoby naturalne, a także zabytki i dobra materialne. Stopień i zakres oddziaływania zależą przede wszystkim od lokalizacji danego przedsięwzięcia, czy będzie ono realizowane na terenach zurbanizowanych, obszarach użytkowanych rolniczo lub też na obszarach cennych przyrodniczo i chronionych, gdzie negatywny zakres oddziaływania może być największy. Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w aktualizacji „Programie...” przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z zamierzeń inwestycyjnych przewidywanych do realizacji w ramach „Programu...” wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko (zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227z późn. zm.) w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto ocenę tej dokona się przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji inwestycji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy. Jak wynika z przeprowadzonej w rozdziale 5 niniejszej prognozy analizy i oceny potencjalnych zmian w przypadku braku realizacji postanowień projektu aktualizacji „Programu...” a także analizy wariantowej zawartej w rozdziale 7 (wariant podstawowy oraz wariant 0), odstępnie od realizacji zawartych w dokumencie rozwiązań w efekcie końcowym byłoby znacznie gorsze niż wystąpienie ewentualnych znaczących oddziaływań. Mając powyższe na uwadze, poniżej, w odniesieniu do zadań (sformułowanych w zakresie poszczególnych celów) wymienionych w aktualizacji „Programu...” scharakteryzowano typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją najistotniejszych zadań mogących mieć wpływ na środowisko zadań. Z analizy wyłączono cele i zadania o charakterze systemowym, jako że ich realizacja w sposób bezpośredni nie wpisuje się w realizację zadań dotyczących poszczególnych sektorów środowiska przyrodniczego.

Tabela 4 Przewidywane znaczące oddziaływania zagadnienia i aspekty środowiska

Cele i zadania zapisane w projekcie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”	Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	Rośliny	Wodę	Powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
CEL STRATEGICZNY: 1.OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO 1.1 OCHRONA PRZYRODY I POPRAWA ŁADU PRZESTRZENNEGO ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBSZARÓW NATURA 2000 <i>Opracowanie i wykorzystanie „Planów ochrony obszarów NATURA 2000”</i> <i>Upowszechnianie informacji o obowiązkach spoczywających na posiadaczach zwierząt egzotycznych</i> <i>Wspieranie inicjatyw dotyczących porządkowania terenów leśnych i rekreacyjnych</i> <i>Doprowadzenie do właściwego funkcjonowania gospodarki wodno – ściekowej w celu przywrócenia obecności raka ślaczetnego i błotnego wraz z działaniami informacyjno - promocyjnymi</i> <i>Restytucja innych gatunków roślin i zwierząt cennych ze względów przyrodniczych</i> <i>Promowanie projektów z zakresu ochrony i renaturalizacji ekosystemów</i> <i>Upowszechnianie informacji na temat obszarów systemu NATURA 2000 w powiecie oraz zasad funkcjonowania systemu</i> <i>Propagowanie ekologicznego kierunku rozwoju rolnictwa na terenie obszaru NATURA 2000</i> <i>Tworzenie Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych na terenie Powiatu</i>	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	0	0	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY: 1.OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO 1.2 OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI I ZASOBÓW KOPALIN <i>Wykonanie badań geologicznych terenów przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod budownictwo na okoliczność ewentualnego wystąpienia zjawisk osuwiskowych</i>	0/-	0	+	0	0	0	0	0	+/-	0	0	0	0

Racjonalne korzystanie ze złóż kopalin w sposób niedopuszczający do naruszenia równowagi w ekosystemie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zalesienie gruntów na podstawie ustawy o lasach	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Urządzenie zieleni przy drogach powiatowych	0	+	+	0/+	+	0	+	+	+	+	+	0	+
Wykonanie badań jakości gleb na podstawie przepisów prawa ochrony środowiska po ukazaniu się rozporządzenia w tej sprawie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
CEL STRATEGICZNY:													
1.OCHRONA DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO													
1.3 OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW													
Inicjowanie działań edukacyjnych w zakresie gospodarki leśnej	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
Sporządzanie i wykonywanie uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa i nadzór nad wykonaniem planów	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
Sporządzanie i wykonywanie Planu Urządzenia lasów dla lasów stanowiących własność Skarbu państwa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY:													
2.POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA, RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBW PRZYRODY, ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERII WŁÓW, WODY I ENERGII													
2.1 OCHRONA WÓD POWIERZCHNIOWYCH I PODZIEMNYCH – RACJONALNA GOSPODARKA WODAMI													
Budowa / odbudowa systemu rowów odwadniających drogi	-/+	0/-	+	0	0/-	-/+	0	-/+	0	0	0/-	0	0
Revitalizacja rzeki Olzy i jej dorzecza	+	+	+	+	+	+	0	+	0	0	0	0	0
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminach	+/-	-/0	+	-/0	-/0	+	0	0	+/-0	0	+	0	0
Rozbudowa sieci wodociągów publicznych, kanalizacji i budowa lokalnych oczyszczalni ścieków z zachowaniem możliwości wykorzystanie infrastruktury w układzie międzygminnym	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Opracowanie warunków korzystania z wód regionu wodnego oraz planów ochrony przeciwpowodziowej w regionie	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dążenie do realizacji programu „Ochrona Zlewni Jeziora Goczałkowickiego – ujęcia wody pitnej dla Aglomeracji Śląskiej i Górnej Wisły” modernizacja i rozbudowa systemu kanalizacyjnego powiatu	+	+	+	+	+	+	+	+	-/+	-/+	0	0/+	0/+
Promocja rybactwa	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY:													
2.POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA, RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBW PRZYRODY, ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERII WŁÓW, WODY I ENERGII													
2.2 MINIMALIZACJA ILOŚCI WYTWARZANYCH ODPADÓW I OBCLĄŻENIA ŚRODOWISKA ODPADAMI													

Utrzymanie czystości na terenie Powiatu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rozwój selektywnej zbiórki odpadów	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na wysypiska w strumieniu odpadów komunalnych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Uporządkowanie i rozwój systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY: 2. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA, RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBW PRZYRODY, ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII 2.3 OCHRONA POWIETRZA – EKOLOGICZNE ŚRODKI TRANSPORTU I ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII													
Właściwe utrzymanie dróg na terenie powiatu w celu ochrony powietrza i ochrony przed emisją hałasu	+	+/-	+	-/+	+	+	+	+/-	+/-	+	+	+	+
Termomodernizacja obiektów budowlanych na terenie powiatu	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wspieranie w skali powiatu zachęt dla przedsięwzięć wykorzystujących odnawialne źródła energii	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Zaproponowanie ujednoliconych w skali powiatu przedsięwzięć zmierzających do ograniczenia niskiej emisji	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Promowanie możliwości do wykorzystania na terenie powiatu cieszyńskiego odnawialnych źródeł energii (woda, wody termalne, biomasa, wiatr, biogaz)	+	+	+	+/-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Promocja kotłowni wykorzystujących lokalny gaz (kotłownia w Dębownu) oraz instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Promocja tras rowerowych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY: 2. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA, RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBW PRZYRODY, ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII 2.4 ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ TURYSTYKI I AGROTURYSTYKI													
Wzbogacanie istniejących banków informacji turystycznej w powiecie cieszyńskim o informacje o walorach przyrodniczych	+	0	+	+	+	0	0	0	+	+	+	+	+
Opracowanie projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio-niedzielnego zgodnie z planami zagospodarowania przestrzennego	+/-	+	+	+	+	+/-	-/+	-/+	-/+	0	-/+	0	0
CEL STRATEGICZNY: 2. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA, RACJONALNE KORZYSTANIE Z ZASOBW PRZYRODY, ZRÓWNOWAŻONE WYKORZYSTANIE MATERIAŁÓW, WODY I ENERGII 2.5 OCHRONA PRZED HAŁASEM I SZKODLIWYM DZIAŁANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH													

Badanie balansu w przypadku wyraźnej potrzeby (miejscu uciążliwe, protesty mieszkańców)	0	0	+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dążenie do minimalizacji oddziaływania istniejących i potencjalnych pól elektromagnetycznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY:													
3.EDUKACJA EKOLOGICZNA, MONITORING I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO													
3.1 EDUKACJA EKOLOGICZNA													
Doradztwo i konsultacja dla organizacji pozarządowych w obszarze ochrony środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Organizacja konkursów ekologicznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Prowadzenie powiatowego „serwisu ekologicznego”	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Aktualizacja programu szkolnego z zakresu ochrony środowiska bazującego na dobrych przykładach z powiatu cieszyńskiego, w tym organizacja warsztatów ekologicznych w szkołach	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Promowanie edukacji ekologicznej w oparciu o Lesny Kompleks Promocyjny „Lasy Beskidu Śląskiego” oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Prowadzenie działań informacyjno – promocyjnych w zakresie rolnictwa ekologicznego i zdrowej żywności oraz agroturystyki	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
Upowszechnianie informacji w zakresie konieczności oszczędzania wody na terenie powiatu	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
CEL STRATEGICZNY:													
3.EDUKACJA EKOLOGICZNA, MONITORING I POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO													
3.2 MONITORING ŚRODOWISKA I OCHRONA PRZED NADZWYCZAJNYMI ZAGROŻENIAMI													
Realizacja systemu i wymiany informacji o ochronie środowiska, w tym w wymiarze transgranicznym	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Podjęcie działań mających na celu doskonalenie systemu zapobiegania poważnym awariom na rzecz ograniczenia ich skutków dla ludzi i środowiska	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Źródło: opracowanie własne

*Ze względu na dużą ilość projektów w zakresie każdego celu strategicznego w niniejszej tabeli znalazły się projekty, które w najistotniejszy sposób oddziałują na poszczególne elementy środowiska.

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie,

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływanie i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia,

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań,

[1] Realizacja zadań zapisanych w zakresie celu strategicznego **„Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów NATURA 2000”** nie będzie powodować żadnych negatywnych oddziaływań na obszary objęte siecią Natura 2000. Działania i zadania zaplanowane w ramach tego celu będą miały raczej charakter informacyjny, promocyjny, edukacyjny i nastawiony na restytucję gatunków roślin i zwierząt, które w wyniku antropopresji środowiskowej mają utrudnione warunki wzrostu i rozwoju. Zadania w tym zakresie nie będą oddziaływały na tereny obszarów chronionych ani objętych siecią Natura 2000. Zadania zaplanowane w ramach tego celu na wszystkie komponenty środowiskowe takie jak woda, powietrze, gleby klimat czy powierzchnia ziemi będą miały oddziaływanie wyłącznie pozytywne. Nie ma w tym zakresie możliwości wystąpienia oddziaływania ani bezpośredniego, ani pośredniego czy krótkotrwałego negatywnego. Każde oddziaływanie w czasie realizacji tego celu przyczynia się do pozytywnych oddziaływań.

[2] Realizacja zadań zapisanych w zakresie celu strategicznego **„Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin”** w zdecydowanej większości będzie miała pozytywny wpływ na środowisko i jego walory. Wykonanie badań geologicznych na terenach objętych NATURĄ 2000 na okoliczność wystąpienia zagrożenia osuwiskowego może w niektórych przypadkach przyczynić się do czasowego negatywnego oddziaływania na te obszary. Będzie to jednak oddziaływanie o charakterze krótkotrwałym i nie pozostawiającym po sobie negatywnych skutków. W czasie prowadzenia tych badań geologicznych może czasowo wystąpić zwiększona emisja hałasu, co może przyczynić się do płoszenia zwierząt. W trakcie badań może dojść do zniszczenia roślin chronionych. Nie są to jednak oddziaływania długotrwałe i pozostawiające po sobie znaczące trwałe skutki. Oddziaływanie to będzie miało charakter czasowy i krótkotrwały. Działanie to na wszystkie pozostałe komponenty nie będzie miało wyraźnego negatywnego oddziaływania. Zdecydowanie pozytywny wpływ będzie miało natomiast na zdrowie, życie ludzi, a także na posiadane przez mieszkańców dobra materialne. Jest to związane z lokowaniem budynków mieszkalnych na terenach niezagrażonych postawianiem w chwili obecnej i przyszłości zjawiskami osuwiskowymi.

[3] Realizacja zadań zapisanych w zakresie celu strategicznego **„Ochrona i zrównoważony rozwój lasów”** będzie znacząco pozytywnie wpływała na wszystkie aspekty środowiska. Zadania w tym zakresie zmierzają do opracowania Uproszczonych Planów Urządzenia lasów prywatnych i Planów Urządzenia Lasów dla lasów należących do Skarbu Państwa. Charakter tych działań jest planistyczny i nieprzyczyniający się do zagrożeń środowiskowych. Działania w zakresie ochrony lasów będą miały zdecydowanie pozytywny wpływ na wszystkie komponenty środowiskowe.

[4] W trakcie realizacji niektórych zadań przewidzianych w ramach celu dotyczącego **„Ochrony wód powierzchniowych i podziemnych – racjonalna gospodarka wodami”** istnieje ryzyko wystąpienia negatywnych oddziaływań na środowisko. W ramach tego celu zaplanowano zadania dotyczące budowy sieci kanalizacji sanitarnej, budowy sieci wodociągowej, są to działania, które na etapie inwestycji mogą negatywnie oddziaływać na środowisko wodne, powietrze, a także rośliny, zwierzęta i obszary chronione, nie mniej jednak są to działania krótkotrwałe, które można zniwelować i ograniczyć do minimum poprzez grodzenie terenu inwestycji, prace w godzinach 6.00 – 22.00 oraz używanie parku maszynowego w ilości niezbędnej, co ograniczy hałas. W ramach rozbudowy infrastruktury technicznej planowana jest także budowa/odbudowa systemu odwodnienia – działania te zapisane w projekcie aktualizacji „Programu...” planowane są w związku z ewentualną budową infrastruktury drogowej, w trakcie realizacji których może zaistnieć potrzeba budowy lub przebudowy systemów odwadniających. Każdorazowe takie działanie zostanie poprzedzone oceną oddziaływania na środowisko i szczegółową dokumentacją. Na etapie niniejszego opracowania nie ma możliwości określenia zakresu odwodnienia i punktów zrzutu wód deszczowych.

Istotnym działaniem, które także może przyczynić się do negatywnych oddziaływań jest rewitalizacja rzeki Olzy i jej dorzecza na obszarze powiatu. Działania takie muszą być każdorazowo konsultowane z organizacjami ekologicznymi w celu wyeliminowania działań, które mogłyby przyczynić się do niszczenia siedlisk zwierząt osiedlonych w nadbrzeżach rzek. Zadania i inwestycje te są w fazie pomysłów bez szczegółowych planów lokalizacyjnych, kosztorysowych. Większość z planowanych działań będzie miała charakter inwestycji oddziałujących na środowisko i wymagających szczegółowej oceny oddziaływania na środowisko. Będzie to realizowane po sprecyzowaniu konkretnych działań w trakcie procedur administracyjnych. Na chwilę opracowywania niniejszej prognozy można stwierdzić iż na etapie realizacji inwestycji z pewnością wystąpią niekorzystne oddziaływania na środowisko.

Ocena wpływu ustaleń projektu aktualizacji „Programu...” rozwoju na świat zwierząt, roślin i różnorodność biologiczną, jest zagadnieniem bardzo złożonym, wieloaspektowym i niejednoznacznym. Przede wszystkim należy zauważyć, że teoretycznie każda ingerencja człowieka w środowisko ma niekorzystny wpływ na te aspekty. Zagadnienie oddziaływania na świat roślin i zwierząt należy rozpatrywać na kilku płaszczyznach:

- a) płaszczyźnie naturalności środowiska,
- b) płaszczyźnie wyjątkowości środowiska analizowanego obszaru na tle obszarów sąsiednich,
- c) płaszczyźnie różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt,
- d) płaszczyźnie oceny możliwości i zdolności do odtworzenia stanu sprzed realizacji przedsięwzięcia.

W przypadku analizowanej aktualizacji „Programu...”, każde działanie inwestycyjne, nawet w niewielkiej skali, zmienia lokalne uwarunkowania, może mieć duże znaczenie dla funkcjonowania ekosystemów i wymaga indywidualnej oceny (której, ze względu na określony stopień ogólności, nie można dokonać w niniejszym opracowaniu).

Po podjęciu decyzji o realizacji sprecyzowanej, konkretnej inwestycji będzie realizowana klasyfikacja co do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – kwalifikacja przedsięwzięcia nastąpi w trakcie odpowiednich procedur administracyjnych.

[5] W zakresie celu dotyczącego „*Minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami*” wszystkie planowane do realizacji zadania będą miały pozytywny wpływ na środowisko i jego komponenty. Każde działanie w tym zakresie przyczyni się do poprawy jakości gleb, wód, a także powietrza. Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów, a także poprawa selektywnej zbiórki i uszczelnienie systemu odpadowego przyczyni się do wyeliminowania zjawiska dzikich wysypisk odpadów w rowach, lasach oraz nierzadko na terenach chronionych. Brak nielegalnie pozbywanych się odpadów w pozytywny sposób przyczyni się do poprawy stanu zdrowia i życia mieszkańców i zwierząt na obszarze powiatu. Uporządkowanie systemu gospodarowania odpadami niebezpiecznymi w tym szczególnie azbestu także przyczyni się do poprawy stanu zdrowia mieszkańców i wyeliminowania zagrożenia jakie niesie pył azbestowy. W czasie planowania prac demontażowych powłok azbestowych trzeba jednak zwrócić uwagę czy w załomach dachów starych budynków nie występują miejsca lęgowe chronionych gatunków ptaków czy siedliska nietoperzy. Przed przystąpieniem do prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest w budynkach (pokrycia dachowe i elewacje) należy, zgodnie z wytycznymi Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach przeprowadzić oględziny (najlepiej z udziałem ornitologa), w celu potwierdzenia zasiedlenia obiektów objętych planowanymi pracami przez gatunki podlegające ochronie. Jeśli w obiekcie nie znajdują się siedliska gatunków chronionych, ornitolog znający problematykę zasiedlania budynków przez ptaki, ustali to w czasie pierwszych oględzin terenowych, co rozwiąże problem. W przypadku stwierdzenia obecności gatunków chronionych (siedlisk tych gatunków) w obiektach, w których planowane jest przeprowadzenie robót mających na celu usunięcie wyrobów zawierających azbest, przed przystąpieniem do wykonywania robót należy wystąpić do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach o wydanie zezwolenia w trybie art. 56 ust 2 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody na odstąpienie od zakazu, o którym mowa w art. 52 ust 1 pkt 4, tj. o zezwolenie na zniszczenie siedlisk i ostoi ptaków.

[6] Działania i zadania planowane do realizacji w zakresie celu „*Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i odnawialne źródła energii*” nie przyniosą długotrwałych, negatywnych oddziaływań na aspekty środowiskowe. W czasie realizacji inwestycji polegających na przebudowie i modernizacji dróg, w perspektywie długofalowej inwestycja przyczyni się do usprawnienia komunikacyjnego powiatu cieszyńskiego, sprawniejszego poruszania się po drogach powiatu, bez częstych hamowań i rozpędzeń pojazdów. Na etapie opracowania niniejszej prognozy przytoczone zadania inwestycyjne nie mają opracowanych dokumentacji, nie ma uwarunkowań lokalizacyjnych i środowiskowych. W związku z tym trudno jest ocenić oddziaływanie na środowisko przyrodnicze. Pewnym jest iż w trakcie realizacji inwestycji wystąpią negatywne interakcje ze środowiskiem. Będą to oddziaływania krótkotrwałe i nieprzyczyniające się do stałych negatywnych zmian w środowisku.

Jak wynika z opisu przedstawionego powyżej nie wszystkie planowane działania zawierają projekty inwestycyjne, które w jakikolwiek sposób negatywnie oddziałują na środowisko, duża część zadań nie wpływa w żaden sposób na zdrowie i życie mieszkańców, na tereny przyrodnicze i chronionego krajobrazu oraz na obszary NATURA 2000. Zadań takich w każdym celu strategicznym jest kilka, dotyczą one konkursów ekologicznych, promocji powiatu oraz informacji turystycznej o regionie. Realizacja celów dotyczących racjonalnej gospodarki wodami i ochrony powietrza związana jest z budową i modernizacją układu komunikacyjnego a także infrastruktury wod – kan wiąże się ze skutkami dwójakiego rodzaju, negatywnymi i pozytywnymi. Modernizacja układu drogowego w powiecie, może cechować się negatywnym oddziaływaniem na środowisko, bowiem zarówno budowa nowych odcinków tras komunikacyjnych jak też naprawa starych wymaga prowadzenia prac, które wiążą się z przekształceniami powierzchni ziemi i krajobrazu, niszczeniem pokrywy glebowej oraz zaburzeniem stosunków wodnych. W efekcie, możliwym następstwem podejmowanych działań jest zanieczyszczenie gleb w najbliższym sąsiedztwie drogi produktami spalania paliw, emisja zanieczyszczeń do atmosfery, wzrost natężenia hałasu, niekorzystne oddziaływanie na wody podziemne, przerwanie ciągłych struktur przyrodniczych oraz zaburzenie tras migracji zwierząt. Rozwojowi i modernizacji dróg towarzyszy najczęściej także rozbudowa infrastruktury w postaci punktów obsługi pasażerów (stacje benzynowe, bary, parkingi), które również są miejscami wytwarzania zanieczyszczeń – odpadów, ścieków. Każdorazowo modernizacja drogi lub budowa nowej trasy powoduje wzrost natężenia ruchu, którego następstwem są wszystkie ww. elementy. Niemniej rozwój sieci drogowej bezpośrednio powiązany jest także z rozwojem gospodarczym i skutkuje wzrostem atrakcyjności gospodarczej regionu czy też tworzeniem nowych miejsc pracy. Sprzyja także zwiększeniu płynności ruchu, co bezpośrednio przekłada się na oszczędność w zużywaniu paliw i zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do powietrza. Innym aspektem rozpatrywanego zagadnienia jest fakt, że budowa obwodnic i dróg tranzytowych, poza oddziaływaniem negatywnym, wnosi także wiele pozytywnów – powoduje bowiem wyprowadzenie części ruchu samochodowego poza obszar zurbanizowany, co w efekcie powoduje zmniejszenie natężenia hałasu, ograniczenie emisji spalin, zwiększenie płynności i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Droga dobrze zaprojektowana w krajobrazie zamieszkim lub wiejskim, właściwie eksploatowana, może wywierać pozytywny wpływ na środowisko przez:

- a) uczestniczenie w tworzeniu nowej struktury krajobrazu (droga jest elementem fizycznym i jej oddziaływanie może być równie silne jak innych obiektów, upraw, zalesienia itp.),
- b) przejęcie ruchu ze stref wrażliwych na niekorzystne oddziaływania i zagrożonych środowiskowo, np. obwodnice przejmujące ruch z dróg przechodzących przez miejscowości i śródmieścia małych miast lub przechodzących w pobliżu obiektów zabytkowych,

- c) poprawę warunków funkcjonowania wybranych stref miasta wraz z poprawą bezpieczeństwa ruchu w tych strefach, przez stworzenie możliwości uspokojenia ruchu i odtworzenia wspólnot w osiedlach i przy drogach, dzięki budowie obwodnic drogowych,
- d) wywieranie wpływu na zagospodarowanie obszaru, przez tworzenie sieci połączeń sprzyjających rozwojowi i przestrzennemu rozmieszczeniu różnych funkcji w obszarze (rolnictwo, przemysł, handel i inne usługi, nauka, mieszkalnictwo, rekreacja itp.),
- e) stwarzanie szans dobrego eksponowania walorów zabytkowych lub przyrodniczych obszaru, do czego może się przyczynić odpowiednie prowadzenie drogi.

Prawidłowa sieć kanalizacyjna przyniesie znaczne korzyści zarówno dla środowiska, zdrowia okolicznych mieszkańców, a także wymierne korzyści materialne. Pod względem ochrony środowiska, najbardziej niekorzystnym elementem technologicznym będzie tu oddziaływanie przedsięwzięcia na stan wód gruntowych i pomimo najlepszych zabezpieczeń, największym problemem będzie migracja nieorganicznych wód nieobjętych pod względem chemicznym dla otoczenia przyrodniczego. Kumulacja ścieków i przesyłanie ich do oczyszczania biologicznego stanowi najpoważniejszy argument dla budowy sieci kanalizacji sanitarnej, a przy bezawaryjnej eksploatacji będzie można nie tylko zminimalizować ładunek zanieczyszczeń wód powierzchniowych, ale także emisję odorów powstających podczas długotrwałego kumulowania ścieków w zbiornikach.

W pierwszej kolejności oddziaływania negatywne będą dotyczyły przekształceń środowiska na etapie prowadzenia prac budowlanych, dlatego też niezwykle istotną kwestią jest dokładna analiza warunków przyrodniczych na terenach objętymi pracami, tak aby realizowana inwestycja nie spowodowała trwałych znaczących zmian w środowisku, w tym m.in. w środowisku hydrogeologicznym (etap projektu). Innym oddziaływaniem o wydźwięku negatywnym związanym z omawianym zagadnieniem może być czynnik o charakterze społecznym – a mianowicie wzrost presji urbanizacyjnej na obszarach podmiejskich o dobrze rozwiniętej infrastrukturze techniczno – inżynierskiej. Zasadniczo jednak należy pamiętać, że w końcowym efekcie rozbudowa i modernizacja infrastruktury techniczno – inżynierskiej jest działaniem pozytywnym, ograniczającym przede wszystkim degradację wód powierzchniowych i podziemnych w wyniku nasilającej się antropopresji (zmniejszenie ilości zrzutów ścieków nieoczyszczonych, zmniejszenie spływu zanieczyszczeń obszarowych).

[7] Cel strategiczny dotyczący **„Zrównoważonego rozwoju turystyki i rekreacji”** zakłada ingerencję w środowisko, związaną z możliwymi przekształceniami. Należy tu zwrócić uwagę na kilka aspektów tego zagadnienia dla organizacji czasu wolnego mieszkańców i turystów wypoczywających na terenie powiatu cieszyńskiego planuje się opracowanie projektu i lokalizacji i zagospodarowania miejsc sobotnio – niedzielnego wypoczynku na terenie powiatu cieszyńskiego. Celem tej inwestycji byłoby zwiększenie atrakcyjności sportowej i rekreacyjnej terenu powiatu cieszyńskiego, co przyczyniłoby się do poprawy aktywności ruchowej i sportowej, do zwiększenia ilości dzieci i młodzieży spędzającej aktywnie wolny czas. Istotnym celem jest także „wyciągnięcie” mieszkańców w czasie wolnym z miast, stworzenie dogodnych i ciekawych miejsc gdzie można spędzić wolny czas na świeżym powietrzu, na łonie natury. W czasie planowania tego rodzaju działań ważnym jest, by miejsca dla turystów i mieszkańców nie kolidowały z atrakcyjnymi ekologicznie i przyrodniczo walorami powiatu. Istotnym elementem procedur planistycznych jest skorelowanie zamierzeń inwestycyjnych z uwarunkowaniami lokalizacyjnymi, a także z gminnymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego.

W czasie opracowywania projektu aktualizacji „Programu...” oraz niniejszej prognozy nie ma sprecyzowanych planów dotyczących konkretnych działań, zamierzeń inwestycyjnych, nie ma sprecyzowanych lokalizacji powstania i zagospodarowania miejsc wypoczynku weekendowego. Po ustaleniu i zaplanowaniu konkretnych działań przeprowadzona zostanie szczegółowa ocena wpływu niniejszych działań na środowisko, która będzie oparta na konkretnych lokalizacjach i dokładnych zamierzeniach inwestycyjnych.

Promocja powiatu, a także stworzenie miejsc wypoczynku przyciągnie większą liczbę turystów na obszar powiatu, w wyniku czego niewątpliwie powstanie więcej odpadów, zwiększy się ruch samochodowy na drogach oraz zwiększy zużycie wody oraz spowoduje uboczne efekty produkcji w postaci ścieków. Efekty oddziaływania na środowisko będą więc negatywne i długotrwałe. Wystąpią oczywiście działania niwelujące i zapobiegawcze. Ochrona zasobów strategicznych i ich racjonalne wykorzystanie jest jednym z priorytetów polityki ochrony środowiska zarówno na poziomie wspólnotowym jak i krajowym. Należy więc założyć, że potencjalnie negatywne skutki będą miały częściowo charakter pośredni i nieintensywny.

[8] Cel strategiczny dotyczący **„Edukacji ekologicznej”** jest ściśle związany z rozwojem kapitału ludzkiego i nie przewiduje działań inwestycyjnych. Działania w tym zakresie dotyczą działalności konkursowej dla dzieci i młodzieży szkolnej, działalności informacyjnej i promocyjnej. W wyniku realizacji tych działań nie wystąpi więc żadnego rodzaju oddziaływanie na świat zwierząt, roślin czy bioróżnorodność. Należy zauważyć, że następstwem realizacji tych celów będzie poprawa świadomości ekologicznej i większe zainteresowanie stanem przyrody w miejscu zamieszkania i jego otoczeniu. Można więc przypuszczać, że w dłuższym okresie mogą mieć miejsce korzystne zmiany proekologiczne w świadomości mieszkańców.

Oddziaływanie celu dotyczącego edukacji na ludność (w kontekście oddziaływania na zdrowie, bezpieczeństwo, warunki materialne i jakość życia) jest jednoznaczne, należy spodziewać się następstw pozytywnych.

[9] Realizacja zadań w zakresie celu dotyczącego **„Ochrony przed hałasem i szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych”** w żadnym stopniu nie przyczyni się do negatywnych oddziaływań. Wszystkie zaplanowane w tym zakresie realizacji to działania ochronne i zapobiegawcze

[10] Realizacja zadań zaproponowanych w projekcie aktualizacji „Programu...” w zakresie celu **„Monitoring środowiska i ochrona przez nadzwyczajnymi zagrożeniami”** przyczyni się do ewidentnie pozytywnych oddziaływań. Zadania w tym zakresie będą dotyczyły wymiany informacji i wczesnego ostrzegania o ewentualnych zagrożeniach a także podejmowania działań w celu zapobiegania poważnym awariom. Głównym celem realizacji tych działań jest ochrona zdrowia i życia ludzi oraz ochrona mienia. Wszystkie działania przyczyni się także bezpośrednio do ochrony roślin i zwierząt zamieszkujących teren powiatu żywieckiego a także otaczającej przyrody i jej chronionych walorów.

Zmiany klimatyczne związane z działalnością człowieka Unia Europejska uznała za główny cel ochrony środowiska do 2010 roku. Realizacja zaplanowanych działań w zakresie celów dotyczących ochrony powietrza, ochrony wód a także zrównoważonego rozwoju turystyki może spowodować negatywne oddziaływanie na środowisko. Może to być oddziaływanie trwałe, długoterminowe i bezpośrednie. Założyć należy, że w wyniku realizacji wymienionych celów powstaną nowe drogi, miejsca przeznaczone dla turystów, a także nowa sieć kanalizacji sanitarnej czy nowe oczyszczalnie ścieków, wszystko to przyczyni się do niekorzystnych zmian w klimacie: nowe przedsiębiorstwa związana i z nimi infrastruktura. Pojawia się nowe źródła emisji do atmosfery. Planowane odgradzanie terenami zielonymi ma oddziaływanie lokalne i nie zrekompensuje globalnego oddziaływania na warunki klimatyczne. Realizację wszystkich inwestycji i ich oddziaływanie na dobra materialne i zabytki należy rozpatrywać dwukierunkowo. Po pierwsze wystąpi niewątpliwie pozytywne oddziaływanie w przypadku ograniczenia ilości odpadów, poprawy jakości powietrza i wody niemniej jednak w wyniku promowania obszaru powiatu cieszyńskiego i jego niewątpliwych walorów zabytkowych i turystycznych będzie większy napływ turystów, co przyczyni się do zwiększonej ilości produkowanych odpadów, ścieków, a także niszczenia zasobów przyrodniczych poprzez zrywanie, deptanie roślin, płoszenie zwierząt, czy próby karmienia. Działania takie, mimo że lokalne mają zdecydowanie negatywny charakter środowiskowy.

6.1 Podsumowanie przewidywanych oddziaływań na poszczególne aspekty

Reasumując powyższe rozważania należy stwierdzić, że generalnie realizacja zaproponowanych w projekcie aktualizacji „Programu...” celów i zadań wpłynie korzystnie na stan poszczególnych segmentów środowiska przyrodniczego i w efekcie końcowym przyczyni się do poprawy ich jakości. Nie oznacza to jednak, że w trakcie realizacji dokumentu nie wystąpią czasowo negatywne oddziaływania na środowisko o różnym natężeniu. Należy jednak pamiętać, że mają one charakter przejściowy a ich ewentualne negatywne wpływy są rekompensowane wskutek osiągnięcia wymiernego efektu ekologicznego i społecznego.

Z najbardziej niekorzystnymi skutkami środowiskowymi związane będą przede wszystkim inwestycje z zakresu infrastruktury techniczno – inżynierskiej, których negatywne oddziaływanie będzie dotyczyć zarówno fazy budowy jak i eksploatacji. Dotyczy to przede wszystkim przedsięwzięć realizowanych w sektorze wód (m.in. budowa wodociągów i kanalizacji, budowa, rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków, regulacje rzek i potoków), powietrza atmosferycznego i hałasu (rozbudowa i modernizacja sieci drogowej) oraz turystyki i rekreacji (zagospodarowanie miejsc wypoczynku sobotnio - niedzielного).

Należy w tym miejscu podkreślić, że o ile ujemne skutki środowiskowe występujące w fazie realizacji inwestycji raczej nie będą miały trwałego charakteru, o tyle w fazie eksploatacji tych inwestycji należy spodziewać się trwałych zmian w środowisku dotyczących:

przekształceń krajobrazu (drogi, oczyszczalnie ścieków, obiekty hydrotechniczne),
wpływu na jakość powietrza i klimat akustyczny (rozbudowa infrastruktury drogowej),
zmiany warunków hydrologicznych oraz hydrogeologicznych (budowa kanalizacji, budowa dróg),
przerwania ciągłości struktur przyrodniczych oraz zmiany szlaków migracji zwierząt (budowa dróg).

Ważną kwestią jest oddziaływanie na środowisko i jego komponenty dotyczące zagospodarowania miejsc weekendowego wypoczynku dla turystów mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Inwestycje te przy ustalaniu ich dokładnej lokalizacji muszą uwzględniać warunki lokalizacyjne poszczególnych gmin, a także obostrzenia zawarte w gminnych Planach Zagospodarowania Przestrzennego. Nie mniej jednak po sprecyzowaniu i ustaleniu dokładnej lokalizacji i zakresu planowanych działań będą szczegółowo analizowane w trakcie procedur administracyjnych i środowiskowych. W czasie

opracowywania niniejszej prognozy nie ma możliwości określenia oddziaływania, gdyż nie ma konkretnych planów dotyczących sposobu zagospodarowania brzegów jeziora ani konkretnych lokalizacji.

Odrębną kwestię stanowią inwestycje budzące konflikty społeczne, co jest związane z ich potencjalnym lokalizowaniem na obszarach chronionych. Nie ulega wątpliwości, że mogą one wystąpić w trakcie realizacji dokumentu, co z kolei będzie wiązało się z koniecznością podjęcia decyzji obejmującej: zmianę realizacji projektowanego przedsięwzięcia, wykonanie działań kompensacyjnych lub całkowitą rezygnację z inwestycji.

Wybór jednego z ww. rozwiązań będzie uzależniony od szeregu czynników spośród których największe znaczenie będzie miał aspekt środowiskowy i społeczny. Dodatkową kwestią dotyczącą jednak już wszystkich zadań inwestycyjnych będzie przeprowadzenie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, odpowiednich procedur i opracowanie stosownych dokumentów uwzględniających ewentualny wpływ inwestycji na środowisko.

Ostatecznie należy jednak podkreślić, że realizacja projektu aktualizacji „Programu... z całą pewnością będzie wpływać na zmniejszenie negatywnego oddziaływania na środowisko głównie poprzez:

racjonalną gospodarkę wodną powodującą ograniczenie strat w zasobach wodnych

poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych, w tym m.in. poprzez efektywniejsze i wydajniejsze oczyszczanie ścieków komunalnych

poprawę jakości powietrza atmosferycznego wskutek ograniczania emisji gazowych i pyłowych pochodzących z sektora gospodarczego, ale również związanych z tzw. niską emisją

wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na Obszary Natura 2000

działania inwestycyjne polegające na budowie infrastruktury ochrony środowiska takiej jak sieć kanalizacji sanitarnej czy budowa i modernizacja dróg nie przyczyni się do długofalowych negatywnych oddziaływań na środowisko. Na etapie realizacji inwestycji wystąpią krótkotrwałe oddziaływania, które należy w miarę możliwości minimalizować.

pośrednie efekty celów rozwoju są w kontekście oddziaływania na Naturę 2000 trudne do zdefiniowania – prawdopodobnie ich wpływ będzie minimalny, ale jego charakter – pozytywny.

kontrowersyjne oddziaływanie może mieć realizacja zadania dotyczącego opracowania projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio – niedzielnego na terenie powiatu cieszyńskiego, miejsca te nie mogą dotyczyć obszarów cennych przyrodniczo, podlegających ochronie prawnej, w których najmniejsza ingerencja człowieka jest zauważalna i stanowi oddziaływanie negatywne.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 6 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na różnorodność biologiczną, zwierzętą i roślinną

wszelkie działania inwestycyjne wiążące się z przekształceniami przestrzeni wpływają na analizowane zagadnienia – wiążą się ze zmianą charakteru użytkowania terenu, zmianą charakteru powierzchni biologicznie czynnej, z podziałami terenu i osłabianiem jego odporności na antropopresję, z tworzeniem barier przestrzennych, z wyparciem pewnych gatunków i/lub wprowadzaniem w ich miejsce nowych, z wprowadzaniem nowego charakteru roślinności w związku z urządzeniem terenów zielonych, zieleni ozdobnej, zieleni izolacyjnej, itp. Zdecydowana większość opisanych zmian ma charakter negatywny, ale nie jest to regułą i każdorazowo indywidualna ocena poszczególnych przedsięwzięć, może być odmienna,

aktualizacja „Programu...” przewiduje szereg działań o charakterze informacyjnym i edukacyjnym.. Zadania o takim charakterze wiążą się zawsze także z poprawą świadomości ekologicznej ludności i podejmowaniu działań na rzecz ochrony środowiska. W tym aspekcie ustalenia aktualizacji „Programu...” należy uznać za wpływające pośrednio i w długim okresie, w sposób pozytywny na bioróżnorodność, świat zwierząt i świat roślin,

Źródło: opracowanie własne

Tabela 7 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na ludzi

- poprawą warunków zamieszkania (w tym stan przestrzeni publicznych, jakość infrastruktury technicznej, dostępność infrastruktury społecznej),
- poprawą świadomości ekologicznej (w tym uszczelnienie systemu zbiórki odpadów, oszczędzanie wody i prądu)
- poprawę warunków codziennego życia (optymalizacja sieci drogowej, rozwoju technologii informatycznych);

Źródło: opracowanie własne

Tabela 8 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na powierzchnię ziemi i krajobraz

w znacznej mierze działania zawarte w aktualizacji „Programu...” dotyczą przestrzennie obszarów już zagospodarowanych, pełniących określone funkcje, a realizacja zapisów aktualizacji „Programu...” ma za zadanie ich uzupełnienie. W związku z tym oddziaływanie negatywne na powierzchnię ziemi i krajobraz jest w większym stopniu pozytywne niż negatywne.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 9 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na klimat

rozwój ruchu komunikacyjnego na terenach cennych przyrodniczo nie przyczyni się do zmniejszenia globalnej presji na zmiany klimatyczne, jednak udrażnianie ruchu samochodowego zmniejszy negatywne oddziaływanie,

nie przewiduje się znaczących oddziaływań w zakresie rozwoju turystyki, który ma mieć łagodny charakter uwzględniający walory przyrodnicze.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 10 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na zasoby naturalne

aktualizacja „Programu...” zawiera szereg zapisów dotyczących budowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym infrastruktury ochrony środowiska (kanalizacji), co w znacznym stopniu ogranicza oddziaływanie negatywne poszczególnych celów na zasoby naturalne, jakimi są złoża wód podziemnych wykorzystywanych jako woda pitna dla mieszkańców powiatu.

ponieważ znaczna część zasobów naturalnych znajdujących się na terenie powiatu jest chroniona w sposób naturalny oraz poprzez działający system prawny to oddziaływanie realizacji poszczególnych celów na zasoby naturalne jest stosunkowo niewielkie i zazwyczaj nie będzie miało istotnego wpływu na te zasoby.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na zabytki

rozwój turystyki i działania informacyjne mogą przyczynić się do zwiększenia liczby wypoczywających i odwiedzających powiat cieszyński turystów. Może to mieć negatywne skutki w postaci zwiększonego ruchu samochodowego, zwiększonej ilości odpadów pozostawionych przez turystów, a także większego hałasu spowodowanego zwiększeniem się ilości atrakcji dla turystów (dyskoteki, bary, kawiarnie, restauracje). Oddziaływanie to ma także pozytywny efekt zwiększa się przedsiębiorczość mieszkańców, a tym samym zamożność. W wyniku tego z pewnością będą realizowane prace renowacyjne na zabytkowych obiektach, w związku z tym będzie to trwałe i korzystne oddziaływanie mające wpływ na podniesienie atrakcyjności Śląska Cieszyńskiego.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12 Przewidywane znaczące oddziaływania związane z realizacją ustaleń „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” na dobra materialne.

aktualizacja „Programu...” nie zawiera ustaleń, które prowadziłyby do dających się przewidzieć istotnych strat w zakresie wartości i jakości dóbr materialnych,

realizacja ustaleń aktualizacji „Programu ...” będzie się wiązała z poprawą jakości i wartości przestrzeni publicznych (estetyzacja, modernizacja, remonty, renowacja zabytków, realizacja nowych elementów małej architektury, realizacja nowych lub poprawa stanu istniejących terenów zieleni),

realizacja ustaleń aktualizacji „Programu ...” będzie się wiązała z poprawą sytuacji materialnej mieszkańców, co będzie sprzyjać konsumpcji i poprawie standardu zamieszkania

Źródło: opracowanie własne

Podsumowanie przewidywanych oddziaływań poszczególnych celów.

W tabeli przedstawiono syntetyczne – ogólne oceny możliwego oddziaływania realizacji poszczególnych celów długoterminowych rozwoju Powiatu Cieszyńskiego na różne elementy środowiska. Dla 10 celów strategicznych przeanalizowano możliwy ich wpływ na 13 aspektów środowiska – wystawiono zgeneralizowane oceny.

Przeprowadzona wieloaspektowa analiza oddziaływań na różne elementy środowiska wskazuje, że realizacja uogólnionych domen strategicznych rozwoju Powiatu Cieszyńskiego powodować będzie stosunkowo niewielkie oddziaływania, i to zarówno w aspekcie pozytywnym, jak i negatywnym. Co ważne, na powyższą neutralną ocenę, tylko w niewielkim stopniu wpływa brak wiedzy na temat szczegółów planowanych rozwiązań i podejmowanych działań (w tym przypadku rodzaje i charakter oddziaływań będzie można ocenić dopiero na etapie podejmowania decyzji co do konkretnych przedsięwzięć) – w kilku przypadkach ocenianych przedsięwzięć nie wystawiono oceny, uzależniając ją od szczegółów dotyczących ich realizacji. W pozostałych przypadkach – stwierdzenie, iż dany cel nie będzie w sposób zauważalny oddziaływał na środowisko, poprzedzone było analizą projektowanych priorytetowych działań oraz spodziewanych efektów ich realizacji.

Tabela 13 Przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska

Cele zapisane w projekcie aktualizacji „Programu...”	przewidywane znaczące oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska												
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną	ludzi	zwierzęta	Rodliny	Wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krainojazę	klimat	zasoby naturalne	zabytki	dobro materialne
Ochrona przyrody i poprawa ładu przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów natura 2000	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0/+	0/+
Ochrona powierzchni ziemi i zasobów kopalin	-/+	0/+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Ochrona i zrównoważony rozwój lasów	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych – racjonalna gospodarka wodna	-/+	-/+	+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	-/+	+	+	+
Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów i obciążenia środowiska odpadami	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Ochrona powietrza – ekologiczne środki transportu i	+/-	+/-	+	+/-	+/-	+	+/-	+	+	+	+	+	+

odnawialne źródła energii													
Zrównoważony rozwój turystyki i agroturystyki	-/+	+/-	+	+/-	+/-	+/-	+	+	+	+	+	+	+
Ochrona przed hałasem i szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0
Edukacja ekologiczna	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	+	+	+
Monitoring środowiska i ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Oznaczenia:

(+) - realizacja celu spowoduje pozytywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(-) - realizacja celu spowoduje negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia

(0) - realizacja celu nie wpływa w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie

(+/-) - realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia (zwłaszcza trakcie realizacji)

(N) – brak możliwości jednoznacznego określenia spodziewanego oddziaływania i skutków – są one zależne od wyboru szczegółowych rozwiązań lub innych niemożliwych obecnie do przewidzenia i uwzględnienia w symulacji, uwarunkowań.

W zdecydowanej większości oceniono, iż realizacja zamierzonych celów nie wpłynie w sposób zauważalny na analizowane zagadnienie. Tak duża liczba ocen neutralnych wynika w dużej mierze ze specyfiki planowanych zamierzeń rozwojowych – spośród 10 celów głównych, tylko 3 w sposób ewidentny i mocno inwazyjny wkraczają w środowisko przyrodnicze i są osadzone w konkretnej przestrzeni, która może pełnić funkcje ekologiczne.

Chodzi tu przede wszystkim o budowę sieci kanalizacji, modernizację dróg, a także zagospodarowanie miejsc weekendowego (zgodne z gminnymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego) wypoczynku na terenie powiatu. Dwa pierwsze zadania przyczyniać się będą do oddziaływania negatywnego tylko w trakcie realizacji inwestycji, natomiast pozostałe może oddziaływać negatywnie zarówno w trakcie realizacji jak i, w przypadku niewłaściwej lokalizacji, także po zakończeniu realizacji działań.

Tylko właściwa lokalizacja inwestycji będzie minimalizować ryzyko negatywnych oddziaływań. Na etapie opracowania niniejszej prognozy nie ma jednak sprecyzowanych planów dotyczących lokalizacji miejsc wypoczynku, związku z tym aby maksymalnie ograniczyć ryzyko negatywnego oddziaływania należy prawidłowo dobrać lokalizację tych działań w zgodzie z lokalnymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego gmin powiatu Cieszyńskiego, aktami prawnymi i opiniami i wytycznymi organów nadzorujących inwestycje ekologiczne.

Dwa cele (edukacja ekologiczna i monitoring środowiska) spośród dziesięciu analizowanych mają natomiast typowy charakter projektów miękkich – związanych z informowaniem o walorach powiatu, podnoszeniem edukacji ekologicznej oraz prowadzeniem badań jakości środowiska w celu zapobiegania poważnym awariom, a więc nie mają bezpośredniego (a nawet istotnego pośredniego) wpływu na przestrzeń i środowisko.

W niektórych przypadkach nie było możliwe wydanie jednoznacznej oceny. Dostyc częste są sytuacje, gdy cel ma bardzo złożony charakter i poszczególne działania w ramach tego celu mogą w różny sposób oddziaływać. W niektórych przypadkach działanie może być ocenione dopiero w momencie wyznaczenia szczegółowej lokalizacji inwestycji gdyż dopiero lokalizacja zadania różnicuje, czy ocena oddziaływania będzie pozytywna, czy negatywna.

W takich przypadkach postawiono ocenę +/- czyli określono iż realizacja celu może spowodować zarówno pozytywne, jak i negatywne oddziaływania i skutki w zakresie analizowanego zagadnienia (zwłaszcza trakcie realizacji).

Pozostałe cele będą miały zdecydowany charakter pro środowiskowy, wynika, to z istoty i założeń analizowanego projektu aktualizacji „Programu...”.

Z założenia Program Ochrony Środowiska nastawiony jest na ochronę wszelkich zasobów środowiskowych, czasem w wyniku realizacji któregoś z zadań skutki czasowe są negatywne, niemniej jednak w końcowym efekcie wszystkie oddziaływania długofalowe będą pozytywne.

7. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach aktualizacji „Programu...”, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: wodociągi, kanalizacja, a także w fazie realizacji i eksploatacji drogi i oczyszczalnie ścieków. Negatywne oddziaływanie na środowisko, zwłaszcza w obszarach o walorach chronionych oraz na terenach objętych siecią Natura 2000 mogą mieć działania związane z urządzeniem miejsc wypoczynku sobotnio – niedzielnego w sytuacji kiedy zostaną źle zlokalizowane niezgodnie z miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego. Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- a) w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych;
- b) stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych;
- c) dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- d) maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Przy realizacji działań dotyczących budowy i przebudowy odwodnień dróg należy tak planować zakres prac, aby w możliwie najwyższym stopniu zapewnić ochronę gleb, siedlisk, naturalnego ukształtowania terenu i stosunków wodnych.

Realizacja infrastruktury transportu drogowego nie może zagrażać trwałości układów przyrodniczych i ciągłości funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Realizując inwestycje drogowe należy ograniczać presję na tereny wrażliwe, unikać tworzenia barier dla funkcjonowania przyrody. Istotne jest zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie głównych szlaków migracji zwierząt. Zapewnienie przepustów lub kładek dla zwierząt w poprzek drogi, pozwoli utrzymać te szlaki migracyjne. Aby ograniczyć oddziaływanie drogi jako źródła emisji hałasu i spalin należy w projekcie uwzględnić możliwość budowy ekranów akustycznych oraz takie rozwiązania, które poprawią płynność ruchu np. wydzielenie pasa awaryjnego, wydzielenie pasów do skrętu w rejonie skrzyżowań, budowa zatok w rejonie przystanków komunikacji, budowa przestrzeni parkingowych, odpowiednia geometria łuków, budowa skrzyżowań wielopoziomowych. Ponadto nasadzenia wzdłuż drogi mogą ograniczyć rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

Mając na uwadze duży zasięg oraz w większości przypadków nieodwracalny charakter przekształceń środowiska podczas realizacji analizowanych inwestycji, zaleca się dokładne rozważanie lokalizacji inwestycji a także zastosowanie przyjaznych dla środowiska oraz wysokiej klasy rozwiązań technicznych.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE WRAZ Z UZASADNIENIEM ICH WYBORU ORAZ OPIS METOD DOKONANIA OCENY PROWADZĄCEJ DO TEGO WYBORU, W TYM TAKŻE WSKAZANIE NAPOTKANYCH TRUDNOŚCI WYNIKAJĄCYCH Z NIEDOSTATKU TECHNIKI LUB LUK WE WSPÓŁCZESNEJ WIEDZY

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć w ramach projektu aktualizacji „Programu...” ma pozytywny wpływ na środowisko i proponowanie w tym zakresie rozwiązań alternatywnych nie ma uzasadnienia. Ponadto brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań.

Innym zagadnieniem jest proponowanie rozwiązań alternatywnych dla działań związanych z utworzeniem miejsc weekendowego wypoczynku, w takich przypadkach możliwe jest wskazanie alternatywnych rozwiązań lokalizacyjnych. Działania te należy zaprojektować zgodnie wytycznymi miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego gmin należących do powiatu Cieszyńskiego oraz zgodnie z warunkami ochrony siedlisk i gatunków występujących na terenach chronionych. Należy inwestycje zaplanować w sposób niekolidujący z obszarami o szczególnych walorach przyrodniczych.

Skutki środowiskowe podejmowanych działań silnie zależą od lokalnej chłonności środowiska lub od występowania w rejonie realizacji przedsięwzięcia tzw. obszarów wrażliwych, dlatego przy budowie nowych dróg, urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii należy, rozważać warianty alternatywne tak, aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni, ponieważ brak realizacji inwestycji może także powodować konsekwencje środowiskowe, co opisano szczegółowo w rozdziale 5.

W przypadku pozostałych zaproponowanych działań, wpływających korzystnie na środowisko, zaproponowanie rozwiązań alternatywnych jest nieuzasadnione.

W trakcie opracowywania niniejszej prognozy nie natrafiono na trudności wynikające z niedostatku techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

9. INFORMACJE O PRZEWIDYWANYCH METODACH ANALIZY REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU

Aby w przyszłości istniała możliwość obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i projektów proponowanych w ramach projektu aktualizacji „Programu...” konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań.

Monitoring ten, ze względu na częstotliwość gromadzenia, a w szczególności udostępniania danych powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 3.10.2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.), co najmniej w cyklu dwuletnim. Monitoring ten obejmuje dwa podstawowe rodzaje kontrolowania zmian, które najogólniej można określić jako:

- monitoring ilościowy;
- monitoring jakościowy.

Ujęcie ilościowe obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości (wskaźników). Nie do wszystkich elementów środowiska da się przypisać wskaźniki, jak i również dostępne dane są zbyt ubogie, aby dokonać prognozy ilościowej w niektórych elementach środowiska. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystano informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich i planowanych do poniesienia (uwzględniono fakt, iż część zaplanowanych nakładów w poprzednim okresie nie została zrealizowana), oraz wymogi UE.

Prognoza optymistyczna powstała przy założeniu, że wszystkie wymogi UE w ochrony przyrody i środowiska zostaną spełnione oraz zostanie wydatkowanych 100% nakładów zaplanowanych na realizację postanowień projektu aktualizacji „Programu...”.

Prognoza realistyczna uwzględnia dotychczasowe tempo zmian wskaźników oraz środków jakie poniesiono na realizację postanowień dotychczasowej wersji „Programu...”.

Prognoza pesymistyczna powstała przy założeniu, że nie uda się wydatkować 100% zaplanowanych nakładów na realizację postanowień projektu aktualizacji „Programu...”, a dotychczasowe tempo zmian wskaźników zostanie osłabione.

Dla elementów projektu aktualizacji „Programu...”, dla których nie można prognozować określonych wskaźników lub jest to utrudnione, wykorzystano ocenę jakościową, która stanowi jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej. Listę tę można ewentualnie w przyszłości uzupełnić o pojedyncze nowe wskaźniki dotyczące wykonania postanowień projektu aktualizacji „Programu...”.

Wskazane byłoby także podanie, które wskaźniki służą do monitorowania poszczególnych celów projektu aktualizacji „Programu...”.

10. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Obowiązek rozważania możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko zadań i przedsięwzięć planowanych w projekcie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” wynika z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo dnia 25 lutego 1991 roku.

W konwencji jako oddziaływanie transgraniczne określono jakiekolwiek oddziaływanie, niemające wyłącznie charakteru globalnego, na terenie podlegającym jurysdykcji Strony, spowodowane planowaną działalnością, której fizyczna przyczyna jest w całości lub częściowo położona na terenie podlegającym jurysdykcji innej strony. W załączniku 1 i załączniku 3 ww. konwencji określono działalności i dodatkowe kryteria, które wskazują na możliwość wystąpienia transgranicznego oddziaływania. Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Projekt aktualizacji „Programu...” w ramach celu „Monitoring środowiska i ochrona przed nadzwyczajnymi zagrożeniami” zakłada opracowanie i wdrożenie wspólnego systemu wymiany informacji o ochronie środowiska w tym w wymiarze transgranicznym.

W projekcie aktualizacji „Programu...” zapisano także, że planowane są działania związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej, wodociągowej oraz modernizacją sieci drogowej. Działania te z pewnością wpłyną w fazie realizacji na stronę polską i czeską, natomiast w fazie eksploatacji przyczynią się do zmniejszenia zrzutu surowych ścieków do rzek i potoków, poprawę zdrowotności a także poprawę standardów życia mieszkańców po obu stronach granicy.

Zaproponowane w ramach projektu aktualizacji „Programu...” działania w zakresie dziesięciu celów w zakresie różnych dziedzin środowiskowych nie rodzą żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach projektu aktualizacji „Programu...” ma charakter powiatowy i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny.

Na etapie opracowywania niniejszej prognozy według stanu wiedzy na chwilę obecną stwierdzono, że realizacja projektu aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” nie wskazuje na możliwość negatywnego stałego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

11. STRESZCZENIE SPORZĄDZONE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Podstawą wykonania niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko projektu aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019” były przepisy Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r., Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).

Nadrzędnym celem przedmiotowego dokumentu była analiza potencjalnych skutków, zarówno pozytywnych jak i negatywnych, jakie mogą wystąpić w środowisku w związku z realizacją zadań sformułowanych w projekcie aktualizacji „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”. Należy w tym miejscu zaznaczyć także, że przedmiotem analizy w aspekcie oddziaływań negatywnych było nie tylko wskazanie możliwości ich wystąpienia, ale również sformułowanie zaleceń mających na celu ich ograniczenie bądź wręcz zapobieżenie im.

W kontekście powyższego punktem wyjścia dla opracowania niniejszej „Prognozy...” była analiza stanu aktualnego środowiska przyrodniczego na obszarze Powiatu Cieszyńskiego oraz wskazanie najważniejszych problemów w tym zakresie.

Analizy stanu aktualnego dokonano w oparciu o informacje uzyskane od Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Regionalnych), na podstawie danych uzyskanych z gmin i powiatu. Rokiem bazowym dla prowadzonych analiz był rok 2011 oraz, w przypadku braku wiarygodnych informacji, korzystano także z danych za rok 2009-2010

Tabela 14 Ocena stanu środowiska powiatu wskazując następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska

Powietrze atmosferyczne	Wody powierzchniowe i podziemne	Hałas	Ochrona przyrody i krajobrazu
a) pogorszenie jakości powietrza ze względu na benzo(alfa)piren i pył zawieszony przy szlakach komunikacyjnych, b) pogorszenie jakości powietrza na obszarze powiatu pod względem zawartości ozonu w warstwie przyziemnej (troposferycznej), c) wzrastająca liczba obszarów stref zakwalifikowanych do klasy C, d) niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.	a) nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na części obszarów wiejskich, b) niski stopień oczyszczania ścieków, c) zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzących ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi, d) brak kompleksowych planów gospodarowania wodami, w tym planu przeciwdziałania skutkom suszy, e) pogarszanie się jakości wód podziemnych w płytkich poziomach wodonośnych w obrębie terenów zurbanizowanych, f) brak racjonalnego gospodarowania wodą w gospodarce komunalnej oraz brak racjonalizacji gospodarki wodnej w sektorze przemysłowym oraz wodochłonność procesów produkcyjnych	a) ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i powolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów, b) postępujący proces degradacji obszarów „cichych”, c) nie uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwarunkowań związanych z ochroną przed hałasem	a) brak dokumentacji dla części obszarów chronionych, b) zaśmiecanie lasów.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Pozytywne oddziaływania zadań wskazanych w aktualizacji „Programu...” na środowisko zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

Negatywne potencjalne oddziaływanie mogą mieć przedsięwzięcia w trakcie realizacji zadań:	Negatywne krótkoterminowe oddziaływania na zasoby środowiska mogą być związane z fazą realizacji inwestycji. Jako ewentualne długoterminowe oddziaływania zidentyfikowano m.in.:
• Przebudowa i modernizacja dróg na terenie powiatu, • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, • Rozbudowa sieci wodociągów publicznych, kanalizacji i budowa lokalnych oczyszczalni ścieków.	• nieodwracalne przekształcenia terenów (np. inwestycje drogowe), • nieodwracalne zmiany w krajobrazie (np. inwestycje drogowe), • pogorszenie jakości powietrza (w przypadku budowy nowych dróg, napływ dużej ilości turystów w związku z nowymi miejscami wypoczynku sobotnio - niedzielnego), • podwyższenie poziomu hałasu (np. inwestycje drogowe, napływ dużej ilości turystów w związku z nowymi miejscami wypoczynku sobotnio - niedzielnego), • przerwanie szlaków migracji (np. inwestycje drogowe).

Realizacja żadnego z proponowanych priorytetów nie pociągnie za sobą stałego negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Negatywne oddziaływanie na środowisko ww. przedsięwzięć można w pierwszej kolejności minimalizować poprzez wybór najbardziej racjonalnej ich lokalizacji zapewniającej zarówno wymierny efekt ekologiczny jaki społeczno – ekonomiczny, czyli innymi słowy – równowagę przyrodniczą.

Warunkiem wyboru najbardziej optymalnej lokalizacji jest analiza przepisów prawnych z zakresu ochrony zasobów przyrodniczych, dokumentów strategicznych oraz aktów prawa miejscowego (miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Większość proponowanych do realizacji przedsięwzięć ma pozytywny wpływ na środowisko proponowanie rozwiązań alternatywnych innych niż lokalizacyjne nie ma uzasadnienia.

W przypadku inwestycji, których oddziaływanie na środowisko może być negatywne należy rozważać warianty alternatywne tak aby wybrać ten, który w najmniejszym stopniu będzie niekorzystnie oddziaływać na środowisko.

W tym przypadku chodzi przede wszystkim o przedsięwzięcie w zakresie opracowania projektu lokalizacji i zagospodarowania miejsc wypoczynku sobotnio – niedzielnego na obszarze powiatu cieszyńskiego, lokalizacja tych miejsc musi być wybrana w zgodzie z miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego oraz z zachowaniem odpowiednich warunków dotyczących ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych w szczególności tych które zostały zakwalifikowane do obszarów NATURA 2000.

W przypadku gdy projekty inwestycyjne nie zostaną wdrożone prowadzić to będzie do pogłębiania się problemów w zakresie stanu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, jakości powietrza, stanu dróg poziomu edukacji ekologicznej, co negatywnie wpłynąć będzie na komfort życia i zdrowie mieszkańców.

Przeprowadzona analiza i ocena wszystkich celów zapisanych z projekcie aktualizacji „Programu...” pozwala na stwierdzenie, że generalnie ich realizacja doprowadzi do oddziaływania wskazanego w tabeli poniżej.

a) wzrost poziomu wiedzy ekologicznej mieszkańców powiatu,
b) większy dostęp do informacji turystycznej,
c) podniesienia poziomu wiedzy o możliwościach budowlanych na terenie powiatu (zagrożenia osuwiskowe),
d) zwiększenie świadomości o stanie środowiska (badania, gleb, wykonanie map akustycznych),

e) Zwiększenia powierzchni terenów z zielenią urządzoną – także wzdłuż dróg,
f) Zwiększenie skuteczności selektywnej zbiórki odpadów komunalnych a także prawidłowego gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (min. azbest),
g) Zwiększenie dostępności do dobrej jakości wody do picia ze względu na rozbudowę sieci wodociągowej,
h) Zmniejszenie zagrożenia dla wód i gleby z powody zrzutu do rzek i potoków surowych ścieków,
i) poprawę jakości środowiska, zachowanie różnorodności biologicznej oraz dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego,
j) wpłynie na ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych,
k) poprawę warunków zdrowi, życia i pracy mieszkańców powiatu oraz turystów wypoczywających na jego terenie.

Źródło: opracowanie własne

Materiały i opracowania wykorzystane przy opracowaniu niniejszej „Prognozy oddziaływania na środowisko postanowień projektu aktualizacji „Programu Ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019”:

1. Projekt aktualizacji Programu Ochrony środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019, Starostwo Powiatowe w Cieszynie, 2012,
2. Aktualizacja „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego” na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2012-2015, Ekologus Sp. z o.o. 2008,
3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego, GIG, Zakład Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska, 2003,
4. Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego w latach 2004-2006,
5. Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego w latach 2007 -2008,
6. Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Cieszyńskiego w latach 2009-2010,
7. Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Cieszyńskiego za lata 2004-2006,
8. Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Cieszyńskiego za lata 2007-2008,
9. Sprawozdanie z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Cieszyńskiego za lata 2009-2010,
10. Profil Społeczno-Gospodarczy Powiatu Cieszyńskiego, Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.,2001,
11. Strategia Rozwoju Śląska Cieszyńskiego na lata 2001-2016,
12. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków (Betleja J. i inni). 2006. Waloryzacja przyrodnicza obszaru NATURA 2000 „Dolina Górnej Wisły”. Katowice, Bytom,
13. Raport o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2008 roku, WIOŚ, Katowice,
14. Raport o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2009 roku, WIOŚ, Katowice,
15. Raport o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2010 roku, WIOŚ, Katowice,
16. Informacja o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2008 roku, WIOŚ, Katowice,
17. Informacja o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2009 roku, WIOŚ, Katowice,
18. Informacja o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2010 roku, WIOŚ, Katowice,
19. Informacja o stanie środowiska w Województwie Śląskim w 2011 roku, WIOŚ, Katowice,
20. Dziesiąta roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2011 rok, WIOŚ Katowice,
21. Informacje o wynikach okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w 2011 roku, WIOŚ, Katowice,
22. Pomiary i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie miejscowości Brenna, WIOŚ, Katowice,
23. Opracowanie wyników badań i ocena klimatu akustycznego w wybranych rejonach dróg na terenie gminy Strumień WIOŚ, Katowice,
24. Informacja o stanie środowiska na terenie Powiatu Cieszyńskiego wg danych na rok 2011, WIOŚ Katowice